

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ СУМСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра обліку і оподаткування**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній ступінь – «Магістр»

**на тему: Облік і оподаткування готової продукції
сільськогосподарського підприємства**

Виконала:

Деркач Наталія Віталіївна
здобувач спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

Керівник:

Ткаль Ярміла Сергіївна
доцент кафедри обліку і оподаткування

Рецензент:

Мазіна Наталія Миколаївна
головний бухгалтер Сумського
національного аграрного
університету м. Суми

Суми – 2023

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет
Кафедра
Освітній ступінь
Спеціальність

Економіки і менеджменту
Обліку і оподаткування
Магістр
071 «Облік і оподаткування»

Завідувач кафедри
« 21 » вересня

Затверджую:
М.І. Гордієнко
2020 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Деркач Наталії Віталіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Облік і оподаткування готової продукції сільськогосподарського підприємства

2. База практичного дослідження:

ТОВ «Райз Північ» Сумського району Сумської області

керівник роботи **Ткаль Ярміла Сергіївна, к.е.н., доцент**

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по університету від 19.10. 2021 р. № 2491-н

3. Строк подання здобувачем закінченого проекту (роботи) 13 березня 2023 року

4. Вихідні дані до проекту (роботи):

первинні та зведені документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, статутні та установчі документи, фінансова, статистична та податкова звітність, законодавчо-нормативні акти з питань обліку, оподаткування, формування показників звітності, монографії, фахові наукові статті та доповіді на міжнародних науково-практичних конференціях з питань сучасного стану та вдосконалення обліку, оподаткування готової продукції сільськогосподарського підприємства.

5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

дослідити теоретичні аспекти обліку і оподаткування готової продукції сільськогосподарського підприємства; провести підбір та аналіз наукових літературних джерел з тематики дослідження; навести організаційно-економічну характеристику підприємства; розкрити особливості обліку, оподаткування готової продукції підприємства; надати пропозиції щодо вдосконалення обліку і оподаткування готової продукції підприємства; сформулювати висновки.

6. Дата видачі завдання

«21» вересня 2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів підготовки кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення та затвердження теми дослідження, складання плану-графіку виконання роботи	вересень 2020 р.	
2.	Підбір та аналіз літературних джерел, підготовка першого теоретичного розділу	жовтень - грудень 2020 р.	
3.	Збір аналітичної інформації, обробка результатів дослідження та підготовка другого розділу роботи	січень-липень 2021 р.	
4.	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи	вересень - листопад 2022 р.	
5.	Підготовка висновків, пропозицій та узгодження з керівником	грудень 2022 р.	
6.	Підготовка кінцевого варіанту кваліфікаційної роботи	лютий 2023 р.	
7.	Опрацювання зауважень керівника, перевірка на автентичність	28.02-05.03 2023 р.	
8.	Рецензування кваліфікаційної роботи	05-09 березня 2023 р.	
9.	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедрі, деканат	9-13 березня 2023 р.	
10.	Підготовка доповіді, презентації до кваліфікаційної роботи та її попередній захист	13-16 березня 2023 р.	
11.	Захист кваліфікаційної роботи	17 березня 2023 р.	

Здобувач вищої освіти за
другим (магістерським) рівнемДеркач Н.В.

Керівник роботи

Ткаль Я.С.

Перевірку на автентичність проведено.

Баранік Н.М.

Кваліфікаційна робота допущена до захисту

Гарант освітньої програми

Назаренко І.М.

Декан факультету економіки і менеджменту

Лищенко М.О.

АНОТАЦІЯ

Деркач Н. В. Облік і оподаткування готової продукції сільськогосподарського підприємства. Кваліфікаційна робота зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування», СНАУ, Суми. 2023 р. Рукопис.

У кваліфікаційній роботі розкрито актуальну на сьогодні тему, присвячену обліку і оподаткуванню готової продукції. Виробництво та реалізація конкурентоспроможної продукції є головною метою управління підприємством і займає стрижневу позицію в сучасних комерційних умовах. Інформація про продукцію в обліку містить не тільки дані щодо кількості продукції й виручки від реалізації. В основу розрахунку покладено такі показники, як попит на готову продукцію, асортимент, масштаб і кількість продажу, оптово-роздрібні ціни, собівартість реалізації. З метою даної роботи було вивчено та проаналізовано бухгалтерський облік і оподаткування готової продукції на прикладі Товариства з обмеженою відповідальністю «Райз Північ». При цьому було виконано дослідження питань відображення готової продукції у бухгалтерському обліку, а також особливості заповнення звітних форм; вивчення порядку обліку у сільськогосподарському підприємстві; проведення аналізу показників, що відображають фінансово-господарську діяльність; дослідження системи внутрішнього контролю; розробку рекомендацій щодо вдосконалення облікового процесу і оподаткування та покращення даних процесів на підприємстві.

При дослідженні питань було відображено економічну сутність готової продукції. Таким чином, з'ясовано, що найбільш релевантним є визначення готової продукції: продукція, яка повністю перероблена (напівфабрикати), послуги, роботи, які пройшли технологічні етапи на цьому підприємстві, відповідають вимогам підприємства, затвердженим стандартам або термінам, і були здані на склад згідно з чинним порядком приймання продукції. Також було розглянуто нормативно-правову базу, зазначено, що нормативні документи поділяються на законодавчі (закони, акти, укази, постанови, що регулюють бухгалтерський облік), також виділяють методологічний рівень (внутрішні стандарти, нормативні акти міністерств) та організаційний рівень (робочі документи підприємств). Для аналізу ефективності підприємства було відображено економічні поняття загальної оцінки фінансової стійкості, а також коефіцієнтів ліквідності та рентабельності. За результатами дослідження з'ясувалося, що у підприємства є тенденція до збільшення чистого прибутку. Було здійснено оцінку процесу оподаткування.

Виходячи з цього були запропоновані варіанти полегшення обліку готової продукції шляхом впровадження нових облікових документів, а також створення економічної служби для аналізу діяльності. Також було обґрунтовано пріоритетні напрями вдосконалення оподаткування сільськогосподарського підприємства, в результаті яких необхідно запровадити проект системи контролю та розробити внутрішній стандарт «Положення про систему внутрішнього контролю». Виправлення даних недоліків має призвести до позитивної зміни.

Ключові слова: готова продукція, облік, оподаткування, контроль, звітність.

SUMMARY

Derkach N. Accounting and Taxation of Finished Products of the Agricultural Enterprise. Master thesis in specialty 071 «Accounting and taxation», Sumy National Agrarian University. Sumy. 2022. Manuscript.

In the qualification work, a topic relevant for today, dedicated to the accounting and taxation of finished products, was revealed. The production and sale of competitive products is the main goal of enterprise management and occupies a pivotal position in modern commercial conditions. Information about products in accounting contains not only data on the number of products and revenue from sales. The calculation is based on indicators such as demand for finished products, assortment, scale and quantity of sales, wholesale and retail prices, cost of sales. For the purpose of this work, accounting and taxation of finished products was studied and analyzed on the example of «Rise North» Company. At the same time, research was carried out on the issues of displaying finished products in accounting, as well as the peculiarities of filling out reporting forms; studying the accounting procedure in an agricultural enterprise; analysis of indicators reflecting financial and economic activity; study of the internal control system; development of recommendations for improving the accounting process and taxation and improving these processes at the enterprise.

When investigating the issues, the economic essence of finished products was reflected. Thus, it was found that the definition of finished products is the most relevant: products that are completely processed (semi-finished products), services, works that have undergone technological stages at this enterprise, meet the requirements of the enterprise, approved standards or deadlines, and were delivered to the warehouse in accordance with the current product acceptance procedure. The regulatory legal framework was also considered, it was noted that regulatory documents are divided into legislative (laws, acts, decrees, resolutions regulating accounting), methodological level (internal standards, regulatory acts of ministries) and organizational level (working documents of enterprises) are also distinguished. To analyze the efficiency of the enterprise, the economic concepts of the overall assessment of financial stability, as well as liquidity and profitability ratios were reflected. Based on the results of the research, it was found that the company has a tendency to increase the net profit. An assessment of the taxation process was carried out.

Based on this, options were proposed to facilitate the accounting of finished products, through the introduction of new accounting documents, as well as the creation of an economic service for the analysis of activities. The priority directions for improving the taxation of the agricultural enterprise were also substantiated, as a result of which it is necessary to implement the control system project and develop the internal standard «Regulations on the Internal Control System». Correcting these shortcomings should lead to positive change.

Keywords: finished products, accounting, taxation, control, reporting.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	11
1.1 Економічна сутність готової продукції	11
1.2 Нормативно-правове забезпечення обліку готової продукції	15
1.3 Теоретичні аспекти обліку і оподаткування готової продукції відповідно НП(С)БО	17
РОЗДІЛ 2 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТОВ «РАЙЗ ПІВНІЧ»	22
2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Райз Північ»	22
2.2 Організація обліку готової продукції сільськогосподарського підприємства	30
2.3 Напрями вдосконалення обліку готової продукції	33
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБЛІКОМ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	41
3.1 Особливості оподаткування операцій руху готової продукції на підприємстві	41
3.2 Оцінка системи внутрішнього контролю на підприємстві	48
3.3 Пріоритетні напрями удосконалення обліку та оподаткування податку на додану вартість для поліпшення податкового планування	50
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64
ДОДАТКИ	69

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ключовим етапом у діяльності сільськогосподарських підприємств є підтримка та відновлення ефективного виробництва, розподілу готової продукції. Завдання обліку і оподаткування – достовірно та своєчасно відобразити роботу підприємства на етапі виробництва, реалізації готової продукції. Важливо охопити весь виробничий процес, який здійснює підприємство, починаючи від дослідження ринкового попиту та виявлення переваг споживачів, процесу виробництва продукту та реалізації. Якість обліку, відображення фактів діяльності підприємства є базисом правильного заповнення форм фінансової звітності, отримання достовірних результатів, адекватного оподаткування діяльності сільськогосподарського підприємства.

Зміна вимог національної системи бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів, умов оподаткування, державне становище є наслідком зміни організаційних принципів обліку і оподаткування готової продукції, її відображення в обліку. Це і стало визначним фактором актуальності вибору теми кваліфікаційної роботи.

Особливу увагу обліку і оподаткуванню готової продукції приділили науковці О.В. Агаркова, К.А. Барабаш, Н.В. Бондарчук, О.В. Будько, Л.М. Васільєва, Ю.В. Гребенюк, С.В. Візіренко, О.В. Добровольська, Л.В. Євчук, О.В. Зінченко, В.О. Іваницька, А. Касич, А.І. Коляда, Н.І. Лісіна, Г.М. Лютова, Г.С. Макарова, Т.О. Меліхова, А.В. Мінковська, Г.Г. Осадча, Н.С. Петришина, Т.М. Писаренко, О.О. Саввон, Ю.Л. Темчишина, І.В. Феофанова, Є.Б. Хаустова, В. Хоружа, А.І. Якименко, Ю.М. Якимчук та ін. Саме їх наукові дослідження стануть основою теоретичного матеріалу кваліфікаційної роботи.

Мета дослідження полягає у вивченні теоретичних та практичних основ обліку і оподаткування готової продукції сільськогосподарського підприємства, розробки напрямів удосконалення облікового процесу в контексті тематики.

У рамках дослідження в кваліфікаційній роботі виділені наступні завдання теоретично-практичного характеру:

- дослідити сутність готової продукції;
- встановити теоретичні основи обліку і оподаткування готової продукції;
- провести організаційно-економічну характеристику сільськогосподарського підприємства;
- проаналізувати організацію обліку і оподаткування готової продукції на підприємстві;
- запропонувати напрями удосконалення обліку і оподаткування готової продукції на підприємстві;
- конкретизувати організацію і методику контролю операцій;
- запропонувати пріоритетні напрями вдосконалення контрольного механізму.

Методи дослідження. В рамках загального системного підходу до досліджуваної проблеми використано інструментарій статистичного, порівняльного, структурного та функціонального методу аналізу, також застосовано загальнонаукові методи пізнання: огляд, спостереження, порівняння, співставлення, абстракція, індукція і дедукція, поєднання аналізу та синтезу, логічний підхід, систематизація, узагальнення.

Об'єктом дослідження є організація обліку, оподаткування в досліджуваному ТОВ «Райз Північ».

Предметом дослідження виступає сукупність теоретичних, методичних, практичних положень організації обліку і оподаткування готової продукції.

Інформаційна база дослідження: нормативні документи, наукова та періодична література з досліджуваного питання, матеріали міжнародних та вітчизняних наукових конференцій, а також результати отриманні при проведенні аналізу наданої документації та фінансової звітності сільськогосподарським господарством.

Наукова новизна дослідження полягає у вдосконаленні теоретико-практичних аспектів облікового процесу і оподаткування готової продукції сільськогосподарського підприємства, а саме:

- обґрунтовано визначення готової продукції в управлінні підприємством, сутність якого полягає у тому, що продукти, які повністю перероблені (напівфабрикати), послуги, роботи, які пройшли технологічні етапи на цьому підприємстві, відповідають вимогам підприємства, затверджених стандартів або термінів, і були здані на склад згідно з чинним порядком приймання продукції. Виходячи з визначення, можна з'ясувати зв'язок з виробництвом та оподаткуванням кінцевої продукції, її продажем;

- запропоновано ввести в практичну діяльність реєстри аналітичного і синтетичного обліку готової продукції окремо за видами продукції, в кожній галузі виробництва, що дозволить полегшити та вдосконалити облік із урахуванням специфіки сільськогосподарського виробництва;

- дано рекомендації щодо запровадження нормативного документу локального рівня «Положення про систему внутрішнього контролю», що визначатиме завдання, напрям, правила, методи діяльності служби, її місце в організаційній структурі підприємства, права, обов'язки, порядок надання інформації щодо результатів перевірки керівнику, умови та порядок надання інформації про випадки, що перешкоджають ефективній діяльності служби, умови та порядок координації діяльності служби контролю, умови оцінки ефективності та результативності існуючого внутрішнього контролю на підприємстві;

- змодельовано проект ефективного внутрішнього контролю, що визначає відповідальну особу: здійснення контрольних функцій, оцінку можливих змін законодавства, умов господарювання, здійснення реєстрації, обробки, узагальнення та забезпечення інформацією, перевірка ефективності системи бухгалтерського обліку на підприємстві, здійснення періодичного контролю за правильністю обліку.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання висновків та пропозицій, що містяться в роботі для вдосконалення методичного забезпечення обліку і оподаткування готової продукції сільськогосподарським підприємством, а також в навчальному процесі.

Апробація результатів дослідження. Основні результати наукових досліджень були обговорені на міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: II Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Юрія «Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу» (м. Кам'янець-Подільський, 1 лютого 2023 року), V Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених «Фінансові механізми сталого розвитку України в умовах сучасних викликів» з нагоди 125-річчя НУБіП України (м. Київ, 2 березня 2023 року).

Публікації. Результати дослідження доповідалися на науково-практичних конференціях. Основні результати дослідження публікувались в двох наукових працях автора, в тому числі 2 тези доповіді.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 69 сторінок, робота містить 15 таблиць, 10 рисунків. Список використаних джерел налічує 38 джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність готової продукції

Виробництво та реалізація конкурентоспроможної продукції є головною метою управління підприємством і займає стрижневу позицію в сучасних комерційних умовах. Інформація про продукцію в обліку містить не тільки дані щодо кількості продукції й виручки від реалізації. В основу розрахунку покладено такі показники, як попит на готову продукцію, асортимент, масштаб і кількість продажу, оптово-роздрібні ціни, собівартість реалізації.

Бухгалтерський облік повинен гарантувати, що організація чітко і достовірно відображає стан готового продукту. Тому актуальним є дослідження економічного змісту готової продукції.

Візіренко С.В. констатує, готова продукція – результати завершення підприємством виробничого процесу, матеріалізований у формі готової продукції, виконаної роботи та послуг, наданих основними або допоміжними продуктивними силами [4].

Лютова Г.М. констатує, готова продукція – продукція, що пройшла обробку, прийнята контролем, здана на зберігання або прийнята замовниками за актом приймання-передачі. Виробами, які всі стадії обробки не пройшли і не пройшли технічний контроль, вважають частину виробництва, яке є незавершеним [16].

Писаренко Т.М. вбачає, готова продукція – об'єкт в системі обліку промислового підприємства, який поєднує в собі засоби обліку продукції, служить засобом досягнення мети функціонування підприємства [25].

Барабаш К.А. продукт вважає готовим, якщо він повністю оброблений, зібраний і пройшов випробування (перевірку), відповідає стандартам чи має сертифікат (інший документ), який підтверджує якість. Прийнято технічним відділом, здано на склад або прийнято замовником (якщо відразу здано готовий виріб).

Усі прийняті процедури були задокументовані в документах, які називаються документами передачі [1].

Вчені Осадча Г.Г., Темчишина Ю.Л. стверджують, що вироби фірми, призначені для продажу та відповідають технічним і якісним вимогам, зазначеним у договорі чи іншому нормативно-правовому документі, вважаються готовими [24].

Зінченко О.В., Якименко А.І. вважають, що для підтвердження того, що до готової продукції відносяться вироби, які вже пройшли обробку та пройшли випробування, приймання та монтаж, відповідно до договорів із замовниками вони повинні відповідати вимогам технічним і стандартам [10].

Таким чином, наведені визначення є основою обліку і оподаткування вже готового продукту. Ці компоненти включають:

- економічне визначення готової продукції;
- групування продукції, яка вважається готовою;
- оцінку обсягу продукції;
- оформлення документальне обліку податків з реалізації готової продукції;
- систему рахунків.

Після систематизації всіх визначень ми зробили висновок, що найбільш релевантним є: продукти, які повністю перероблені (напівфабрикати), послуги, роботи, які пройшли технологічні етапи на цьому підприємстві, відповідають вимогам підприємства. затверджених стандартів або термінів, і були здані на склад згідно з чинним порядком приймання продукції. Виходячи з визначення, ми можемо з'ясувати зв'язок з виробництвом та оподаткуванням кінцевої продукції, її продажем, що зображено на рисунку 1.1.

Кінцевий продукт має як кількісний, так і якісний склад. Тобто об'єм і кількість, виражені в одиницях, кілограмах та інших вимірах; довжина виражається в метрах, сантиметрах тощо. Якість описується ступенем, розрядом, ступенем тощо. Усі продукти, які в кінцевому підсумку створені, мають грошову вартість.

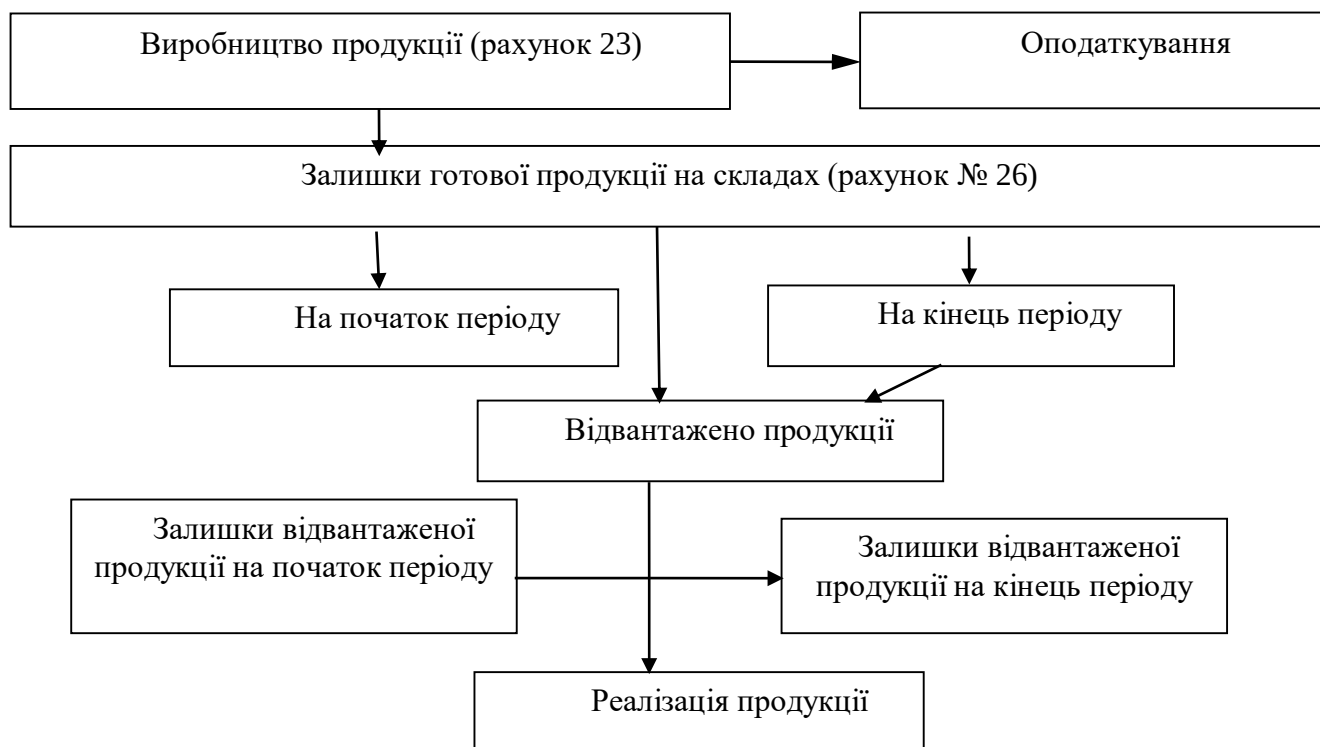

Рисунок 1.1 – Взаємозв’язок виробництва, оподаткування готової продукції

**Джерело: систематизовано автором.*

При веденні обліку готової продукції важливо визначити її специфіку та характер. За визначенням, готову продукцію класифікують за ознаками: ступінь підготовки; форма; технологічна складність (рис. 1.2).

Залежно типу виробництва кінцеву продукцію поділяють на природно-матеріальну або умовно-натуральну. Пляшка з напоєм, упаковані пластівці, упакований пакетик чаю тощо є прикладами продуктів із природних матеріалів. Тобто те, що спостерігається. У обліку, аналізі процесів вони виражаються двома різними способами: у натуральній та вартісній формі. Проте є й такі, які відображаються в обліку у вартісному виключно вираженні. Ця риса зазвичай використовується при створенні товарів або послуг [6].

Залежно типу виробництва кінцевий продукт може бути одного з трьох видів: основний, вторинний або допоміжний. Цей різновид визначається, залежить від практичної діяльності компанії. За технічними, параметричними та іншими властивостями вторинна або супутня продукція нічим не відрізняється від первинної.

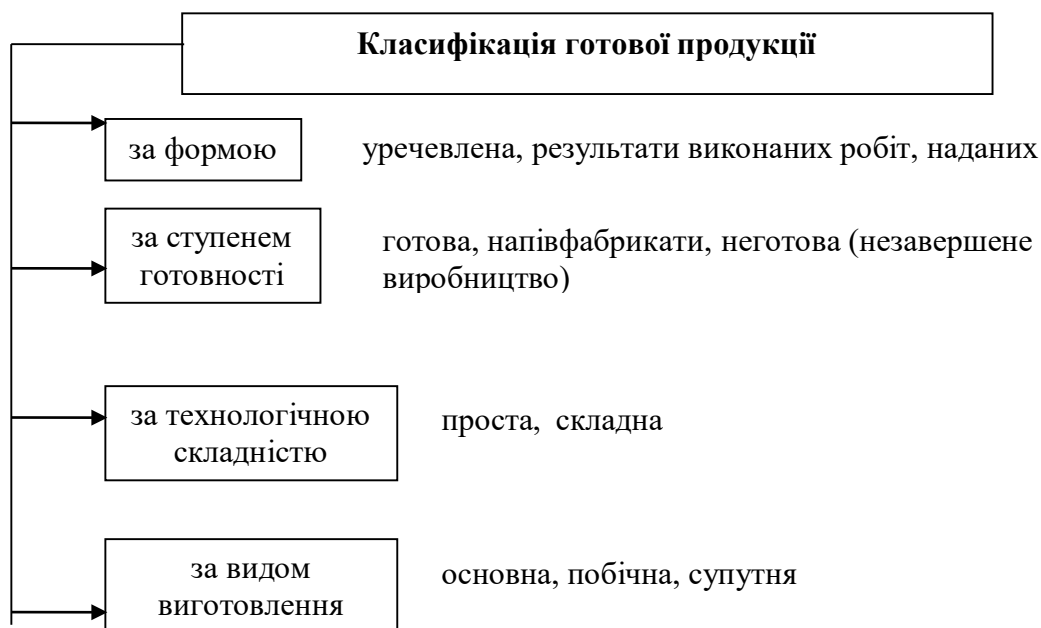

Рисунок 1.2 – Класифікаційна систематизація готової продукції

**Джерело: систематизовано автором.*

У результаті як кількісні, так і якісні аспекти продукції (порівняно операційної діяльності компанії) визначаються так само, як і у випадку первинної продукції.

Продукт, який виробляється одночасно з основним продуктом, який є кінцевим продуктом в одному технологічному процесі, є вторинним продуктом.

Продукти, які створюються одночасно з основним продуктом і не потребують додаткових витрат, є побічними, готовими продуктами [33].

З огляду на все, готовий продукт і побічні продукти піддаються таким виробничим етапам: пов'язаним і не пов'язаним.

- відпуск продукції та передача її на зберігання;
- зберігання та накопичення продукції на складах;
- транспортування продукції;
- впровадження.

Таким чином, одним із першочергових завдань є облік собівартості готової продукції в єдиному показнику. Основною відповідальністю в оцінці та реєстрації кількості готової продукції в підприємстві існує єдиний підхід.

1.2 Нормативно-правове забезпечення обліку готової продукції

В умовах інтеграції системи бухгалтерського обліку в європейське середовище актуальними є важливе питання нормативного регулювання об'єктів, у тому числі і готової продукції.

Іноді виникають розбіжності між окремими положеннями нормативних документів. До них належать:

- окремі специфікації НП(С)БО та МСФЗ суперечать одна одній,
- відсутність особливостей обліку.

Ці й інші проблеми спотворили неузгодженість даних. Нормативно-правові вимоги до обліку є важливими питаннями для отримання достовірних даних.

Як зазначалося раніше, чинне законодавство не враховує галузеві деталі обліку готової продукції.

Разом з тим порядок обліку регулюється нормативними документами і повинен забезпечувати:

- дотримання правил обліку;
- гарантувати та захищати інтереси користувачів;
- достовірність облікових даних.

Порядок обліку визначає користувач у межах своїх повноважень. Відповідно до видів і потреб інформації нормативні вимоги до обліку можна поділити на три рівні:

- міжнародний;
- державний;
- підприємство.

На рисунку 1.3 відображено документи нормативно-правового значення, вони мають диференційований статус, особливо щодо ведення обліку.

Вважаємо, нормативна база має бути доопрацьована та доповнена в частині зниження цін, знижок, відображення натуральних та наднормативних витрат, документального первинного оформлення господарських операцій.

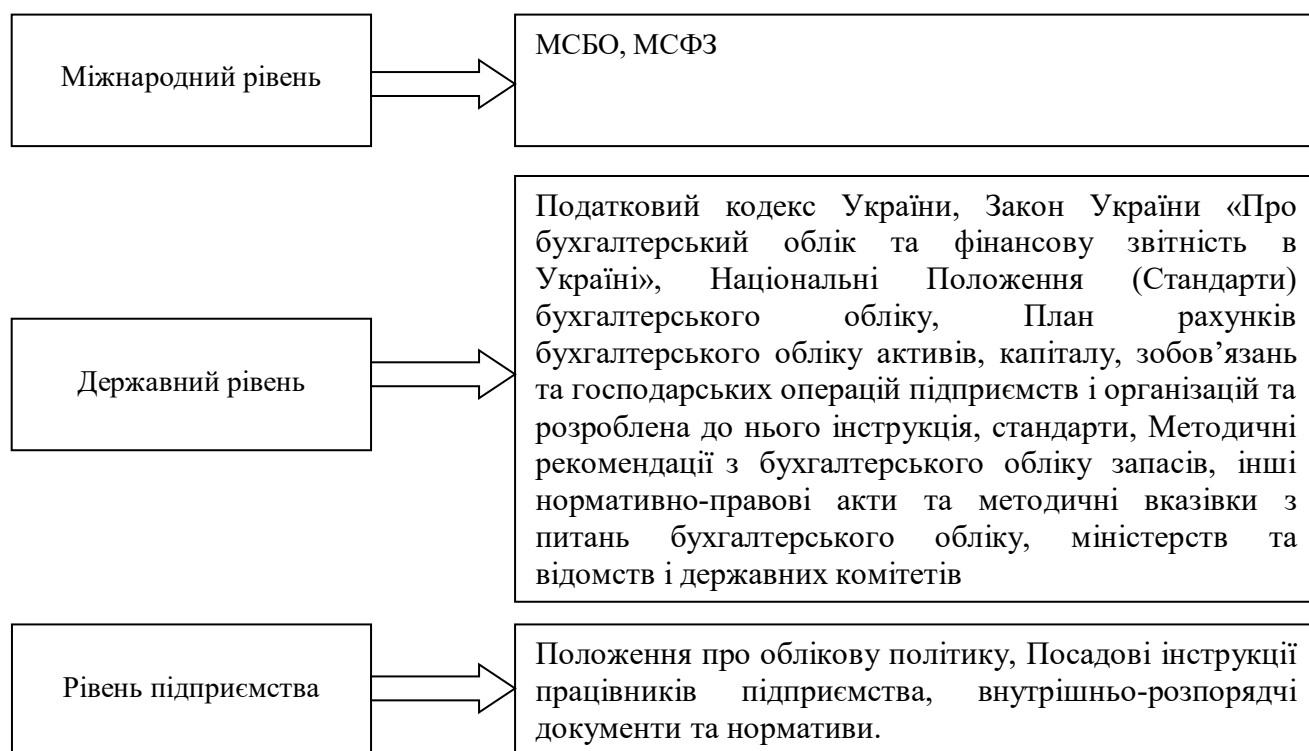

Рисунок 1.3 – Нормативне регулювання обліку готової продукції

**Джерело: систематизовано автором.*

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996/XIV. Цей нормативно-правовий акт встановлює принципи оподаткування, основи бухгалтерського обліку, фінансової звітності. Закон теж визначає, регламентує мету ведення бухгалтерського обліку, фінансової звітності, загальні вимоги до звітності, формат фінансової звітності, що подається суб'єктами господарювання [28].

2. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку – методологічні засади обліку та їх розкриття у фінансовій звітності.

3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291.

4. Інструкція про застосування Плану рахунків, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291 [12].

Таким чином, законодавча база обліку та її впровадження не надто стандартизована та досконала. В існуючих нормативних документах існують такі проблеми, як нечіткість визначення окремих понять та недостатнє розкриття питань обліку.

1.3 Теоретичні аспекти обліку і оподаткування готової продукції відповідно НП(С)БО

У бухгалтерському обліку готова продукція має бути облікована і оцінена за її фактичною собівартістю. Проте по факту собівартість готової продукції неможливо визначити, поки не будуть розраховані всі витрати, тому необхідно враховувати її стан, наявність і рух і визначати вартісні характеристики. Облік готової продукції за її ознаками можна побудувати за різними можливими способами [13].

По-перше, готова продукція може відображатися в обліку двома способами. Перший спосіб складається з наступних операцій: передача на зберігання у склад, відвантаження її покупцеві, фіксація операції реалізації. Другий спосіб передбачає зберігання там, звідки вона транспортується і продається покупцеві. При цьому виконана робота чи послуга передається безпосередньо з виробництва замовнику, не доходячи до складу.

В обліку готова продукція має бути відображена по фактичній собівартості. Фактичний стан вимірюється, оцінюється на основі ціни продажу. Але в кінці місяця готову продукцію необхідно перерахувати по фактичній собівартості. Облік продукції ведеться за вказівкою основної відповідальної особи і включається в калькулятор ціни відповідно до місця її зберігання.

Якщо ж продукція оцінена по середньорічній собівартості, відхилення від собівартості фактичної розраховується окремо. Тому в кінці місяця отримане відхилення необхідно розподілити по залишкам.

Якщо підприємство розраховує готову продукцію за роздрібною або оптовою ціною, обумовленою в договорі, то бухгалтерам необхідно додатково зафіксувати факт відхилення собівартості фактичної від заявленої.

А якщо собівартість фактична відхиляється від заявленої підприємством собівартості, вона обліковується на окремому аналітичному рахунку. Ці відхилення відображаються окремо в регістрі аналітичного обліку.

Це послідовність відображення готової продукції в обліку з декількох причин:

- фактична собівартість відрізняється від реалізації;
- вироблена готова продукція перераховується і враховується тільки в кінці місяця;
- розрахунок кінцевої суми калькуляції виконується після відображення розподілу прямих, непрямих витрат [16].

Завдання обліку і оподаткування готової продукції:

- документальне оформлення;
- контроль за цілісністю;
- своєчасне відображення операцій;
- забезпечення контролю [22].

В сучасних умовах підприємства мають бути гнучкими й активними ринковими учасниками. Ця діяльність проявляється у намаганнях збуту, розвитку торгової мережі.

Збільшення вартості продажу продукту зумовлено рядом причин, зокрема:

- активізація збутової діяльності суб'єктів через насичення ринку;
- боротьба конкурентів;
- раціоналізація збуту [33].

Для вивчення сутності поняття реалізації продукції необхідне дослідження середовища, в якому вона функціонує, та умов, за яких це відбувається. Для розкриття економічного змісту реалізації рекомендується розглядати його в рамках такого ринкового класу, як продаж, розпродажі.

Реалізація як термін – це латиною *realiz*, що в бухгалтерському розумінні – процес перетворення виробленої товарної форми у грошову. Визначення сутності та економічного значення реалізації як економічного процесу не розкриває. У інших дослідженнях продаж продукції трактують, як поставку готової продукції покупцю за базову оплату відповідно укладеним контрактам, тобто реалізацію

зводять до акту продажу продукції, товарів або послуг.

Інші вчені доповнили існуюче визначення впровадження і визначили його завершальним етапом діяльності підприємства. Як останній крок операційного циклу діяльності підприємства, він здійснюється виключно через торгівлю.

В будь-якому із випадків економічний зміст продажу полягає в зміні права власності на продукцію чи в зміні її стану. У процесі продажу відбувається обмін матеріальних благ і грошей.

Саввон О.О. характеризує мерчандайзинг процесом перетворення товару в гроші, задоволення запиту споживача [30].

Таким чином, статус і роль збуту продукції визначається механізмами, що встановлюють умови продажу та оплати реалізованої продукції, визначають цінову політику.

Згідно з нормативним актом, реалізована продукція є вартістю поставленої продукції (робіт), ціною за виконання бартерного договору (робіт, послуг). Отже, датою реалізації вважають дату відвантаження, підписання документів щодо виконання робіт або надання послуг.

Водночас за МСФЗ фактом господарської операції реалізації є момент підтвердження того, що товар продано чи реалізовано.

Щоб забезпечити єдиний підхід до тлумачення продажів у корпоративній обліковій політиці, необхідно розглядати продажі готової продукції та брати до уваги певні елементи політики корпоративного оподаткування.

У широкому сенсі процес виконання – події, породжені виконанням торгової діяльності. В лаконічному розумінні – комплекс дій, що забезпечує ймовірність отримання фінансового результату.

Дослідження обміну, узагальнення та систематизація існуючих трактувань і підходів до реалізації визначень дозволяє диференціювати їх:

- упорядкована і цілеспрямована система, що розглядають як сукупність організаційних, економічних, інформаційних елементів;
- діяльність, що регулює певну форму відносин, включаючи цілі, засоби, результати і сам процес продажу;
- операції продажу [22].

На підставі аналізу наукового методу організації реалізації підприємства робимо висновок, що з економічної сторони реалізація – процес із передачі права на продукцію виробника покупцю.

Реалізація продукції – заходи щодо формування класифікації готової продукції, розрахунку собівартості, формування попиту та стимулювання збуту, укладання договорів купівлі-продажу, транспортування продукції.

Виробництво продукції підприємства спрямоване на:

- прибуток;
- створити передумови для майбутніх прибутків;
- отримати або зберегти частку ринку;
- задоволення потреб;
- стабільність ринку та конкурентоспроможність [32].

Виробництво продукції передбачає визначення стратегію і тактику, визначення напрямків діяльності, реалізація яких має забезпечити отримання прибутку. При цьому виробництво продукції має стати основою для формування відповідної політики поставок, виробництва.

Існує два способи реалізації готового продукту: прямий і непрямий (рис. 1.4).

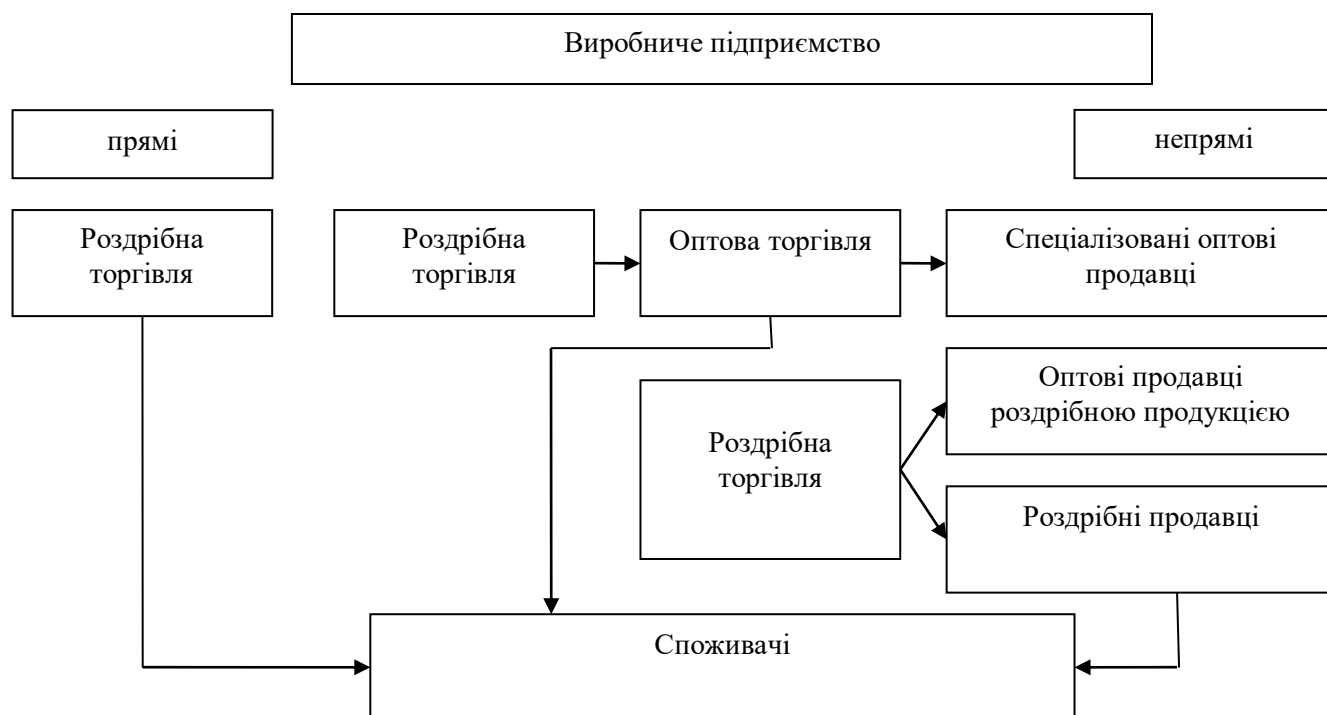

Рисунок 1.4 – Процес руху готової продукції

**Джерело: систематизовано автором.*

Безпосередня реалізація означає наявність торговельної мережі (магазину, роздрібних точок). Непряма реалізація – це наявність каналу збуту. Довжина каналу реалізації формується кількістю посередників у процесі реалізації [7].

Таким чином, облік готової продукції, оподаткування відіграють важливу роль як у теоретичному оформленні, так і в практичному застосуванні. Цей процес має бути інтегрований у визначеній послідовності. Умовою, що є обов'язковою, є економічна доцільність отримання результатів господарської діяльності, облік і оподаткування готової продукції.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТОВ «РАЙЗ ПІВНІЧ»

2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Райз Північ»

У сучасних умовах сільське господарство – одна з провідних і бюджетоутворюючих галузей вітчизняної економіки. У Сумському районі станом на 2021 рік зареєстровано 1028 сільськогосподарських одиниць, з яких 652 фермерські господарства, решта – сільськогосподарські підприємства, масштаби діяльності яких становлять 71,3% від загальної території.

Досліджене нами підприємство розташоване на території Степанівської ОТГ, загальна площа громади – 12942,2 га, а середня частка сільськогосподарських угідь у 2019-2021 роках – у межах 66,49 %. На рівні громад провадять господарську діяльність більше 100 суб'єктів, серед яких серед сільськогосподарських, що формують бюджет: ТОВ «Райз Північ» – 16,72 %, ТОВ «Агротермінал Констракшин» – 10,41 %, ТОВ «Хлібодар» – 8,29 %, ТОВ «Райз Максимко» – 4,47 % та інші.

ТОВ «Райз Північ» бере початок у 2007 році, а кінцевим бенефіціаром є корінний американець Ніколас Ентоні Плаза. Засновники володіють 100% статутного капіталу, який за вартістю становить 480 тис. грн. Керівник сільськогосподарського підприємства Дрозд Ю.П.

Основний вид діяльності ТОВ «Райз Північ» є вирощування зернових, зернобобових культур, крім цього підприємство також займається вирощуванням однорічних та дворічних культур (особливо гороху, квасолі, петрушки, моркви), ягід та зростаюча кістянка. Хоча основна діяльність підприємств базується на рослинництві, існує також невелика кількість підприємств, котрі займаються розведенням свиней, коней та великої рогатої худоби.

Враховуючи лідируючі позиції та широку діяльність ТОВ «Райз Північ» у бюджетоутворювальному підприємстві Степанівської ОТГ, далі проаналізуємо його фінансові показники.

Тому спочатку були розраховані показники стану майна ТОВ «Райз Північ» (таблиця 2.1), зокрема показник зносу за період аналізу відповідає нормативним значенням та зменшився, що в свою чергу позитивно вплинуло на виробничий процес, оскільки покращився технічний стан техніки, обладнання.

Таблиця 2.1 – Динаміка майнового стану, платоспроможності господарської діяльності ТОВ «Райз Північ», 2019-2021 рр.

Показник	Формула розрахунку	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Норматив
Коефіцієнт зносу основних засобів	$\frac{\text{ф.1р.1012}}{\text{ф.1р.1011}}$	0,420	0,419	0,412	Зменшення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{ф.1р.1165} + \text{ф.1р.1160}}{\text{ф.1р.1695}}$	0,191	0,203	0,236	Не < 0,2 – 0,3
Коефіцієнт розрахункової платоспроможності	$\frac{\text{ф.1р.1165} + \text{ф.1р.1160} + \text{ф.1р.1125}}{\text{ф.1р.1695}}$	0,556	0,691	0,710	0,7 – 0,8
Коефіцієнт ліквідної платоспроможності	$\frac{\text{ф.1р.1195}}{\text{ф.1р.1595} + \text{ф.1р.1695}}$	0,757	1,157	1,174	> 1,0
Коефіцієнт критичної ліквідності	$\frac{\text{ф.1р.1195} - (\text{ф.1р.1100} + \text{ф.1р.1110})}{\text{ф.1р.1695}}$	0,518	0,604	0,638	0,6 – 0,8
Загальний коефіцієнт ліквідності	$\frac{\text{ф.1р.1195}}{\text{ф.1р.1695}}$	0,836	0,875	1,197	> 1,0

**Джерело: складено на основі фінансової звітності.*

Наступний проаналізований показник доводить, чи здатне ТОВ «Райз Північ» погашає поточні зобов'язання у рахунок найліквідніших активів. Таким чином, протягом досліджуваного періоду цей показник мав тенденцію до зростання, але в межах норми, тому ТОВ «Райз Північ» має фінансову можливість негайно погасити заборгованість. Проаналізовані нижче показники знаходяться лише в межах норми 2020-2021 років, що доводить, що компанія пережила невелику кризу в 2019 році, пов'язану з пандемією COVID-19. Зменшення попиту на продукцію призводить до зменшення кількості реалізованої продукції.

Відповідними показниками є: коефіцієнт ліквідності платоспроможності (порівняно з 2021 роком зростання на 0,417 балів), а розрахунковий коефіцієнт

платоспроможності зріс за цей же період на 0,154 пункти; за останні два роки коефіцієнт основної ліквідності зріс на 0,12 п.

Остаточним показником, який ми розраховуємо для оцінки платоспроможності ТОВ «Райз Північ», є коефіцієнт загальної ліквідності. Таким чином, станом на 2021 рік аграрний бізнес може повністю виконувати короткострокові зобов'язання, так як за останні роки керівництву ТОВ «Райз Північ» вдалося покращити фінансовий стан та покращити аналітичний показник на 0,361 пункту.

Наступним етапом дослідження став розрахунок основних показників фінансової стійкості ТОВ «Райз Північ» (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Динаміка показників фінансової стійкості господарської діяльності ТОВ «Райз Північ», 2019-2021 рр.

Показник	Формула розрахунку	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Норматив
Коефіцієнт автономії	$\frac{\text{ф1р.1495}}{\text{ф1р.1900}}$	0,468	0,540	0,637	> 0,5
Коефіцієнт фінансової стабільності	$\frac{\text{ф1р.1495}}{\text{ф1р.1595} + \text{ф1р.1695}}$	0,816	0,937	1,136	> 1,0
Коефіцієнт залежності підприємства від довгострокових зобов'язань	$\frac{\text{ф1р.1595}}{\text{ф1р.1495}}$	0,179	0,159	0,078	Зменшення
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	$\frac{\text{ф1р.1195-1695}}{\text{ф1р.1195}}$	0,066	0,095	0,149	> 0,1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\text{ф1р.}(1495+1595-1095)}{\text{ф1р.1495}}$	0,236	0,365	0,752	> 0 збільшення

**Джерело: складено на основі фінансової звітності.*

Розрахунок показав, що співвідношення до активів капіталу перевищує нормативний показник, а це підтверджує факт того, що ТОВ «Райз Північ» власними силами повертає борг. Розрахунки коефіцієнтів фінансової стійкості підтверджують факти кризи у 2019 році, але вже результати діяльності у 2020 та 2021 роках свідчать щодо їх відповідності нормативним значенням.

Результати розрахунків наступних двох показників показують, що сума довгострокових пасивів ТОВ «Райз Північ» з кожним роком зменшується, а обсяг накопичених підприємством власних коштів збільшується.

Заключним етапом економічної оцінки діяльності ТОВ «Райз-Північ» за 2019-2021 роки є розрахунок його ділової активності та рентабельності (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Динаміка показників ділової активності та рентабельності ТОВ «Райз Північ», 2019-2021 рр.

Показник	Формула розрахунку	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Норматив
Коефіцієнт оборотності активів	$\frac{\text{ф2р.2000}}{\text{ф1р.1300}((\text{гр.3}) + 1300(\text{гр.4})) / 2}$	0,413	0,459	0,582	Збільшення
Оборотність КЗ	$\frac{\text{ф2р.2000}}{\text{ф1р.1615}((\text{гр.3}) + \text{р.1615}(\text{гр.4})) / 2}$	8,737	17,340	38,230	Збільшення
Оборотність ДЗ	$\frac{\text{ф2р.2000}}{\text{ф1125гр..3} + 1125\text{гр..4} / 2}$	49,793	39,552	48,413	Збільшення
Період погашення ДЗ, днів	$\frac{360}{\text{Коефіцієнт оборотності ДЗ}}$	41	20	9	Зменшення
Період погашення КЗ, днів	$\frac{360}{\text{Оборотність КЗ}}$	7	9	7	Зменшення
Коефіцієнт оборотності запасів	$\frac{\text{ф2р.2000}}{\text{ф1р.}((1100 + 1110)\text{гр.3} + (1100 + 1110)\text{гр.4})) / 2}$	2,542		6,100	Збільшення
Фондовіддача	$\frac{\text{ф2р.2000}}{\text{ф1р.}(1011(\text{гр.3}) + 1011(\text{гр.4})) / 2}$	0,728	0,885	0,993	Збільшення
Рентабельність активів	$\frac{\text{ф2 р.2350}}{\text{ф1р.}(1300(\text{гр.3}) + 1300(\text{гр.4})) / 2}$	-0,015	0,127	0,429	> 0 збільшення
Рентабельність власного капіталу	$\frac{\text{ф2р.2350}}{\text{ф1р.}(1495(\text{гр.3}) + 1495(\text{гр.4})) / 2}$	-0,018	0,007	0,060	> 0 збільшення
Рентабельність продажу	$\frac{\text{ф2р.2190}}{\text{ф2р.2000}}$	-0,005	0,001	0,189	> 0 збільшення

**Джерело: складено на основі фінансової звітності.*

Розраховані показники знаходяться в допустимих межах, виділяється лише фінансовий результат агробізнесу за 2019 рік. Це й не дивно, адже цей рік ознаменувався зростанням боргів постачальників із подовженням термінів погашення через форс-мажорні ситуації.

ТОВ «Райз Північ» певні періоди затримувало оплату договорів на постачання добрив і засобів захисту рослин. Проте результати 2019 та 2020 років добре відобразилися на операційній діяльності, а прибутковість бізнесу покращилася, що позитивно вплинуло на терміни погашень заборгованостей. Також відзначимо зростання рентабельності продукції в 2020-2021 роках, яке, на нашу думку, пов'язане переважно з додатковими контрактами із західними гравцями, які тепер постачатимуть продукцію (особливо овочі та фрукти) через ТОВ «Райз Північ».

Таким чином, проведений аналіз фінансових показників ТОВ «Райз Північ» показує, що компанія дуже ефективно використовує свої фінансові ресурси, а постійні зусилля відділу продажів щодо розширення клієнтської бази мають сприяти відновленню та покращенню показників ділової активності за 2020 – 2021 роки.

Слід зазначити, що керівництво заохочує розробку стратегій, згідно з якими компанія розширює ринок продукції сільськогосподарської та починає вирощувати більше сільськогосподарських культур і видів тварин. Наприклад, у 2020 році компанія виділила 5 га землі під посадку волоського горіха та передала її в оренду ТОВ «Райз Північ». Наразі горіхові дерева не плодоносять, але очікується, що у 2024 році можна буде зібрати перші врожаї та продати їх.

Таким чином, наше дослідження показує, що економічна діяльність ТОВ «Райз Північ» не зростає стабільно, вона характеризується коливаннями впливу факторів, таких як: якість закупленого насіннєвого матеріалу, родючість ґрунту, кліматичні умови, макроекономічні чинники тощо. Вплив. Проте керівництво аграрного бізнесу намагається мінімізувати збитки та постійно оцінює потреби споживачів, аналізує сильні сторони конкурентів та намагається освоювати нові ринки збуту, що позитивно впливає на фінансові показники.

Ліквідні біологічні активи є основним ресурсом підприємств, які накопичують прибуток за рахунок реалізації такої продукції шляхом розведення та розведення. Як і ТОВ «Райз Північ», цей аграрний бізнес вже багато років є прибутковим саме завдяки продажу наявних біологічних активів.

У сучасних реаліях поточні активи біологічні тваринництва (велика рогата худоба, свинарство, птахівництво) і рослинництва (зернові, технічні та овочеві культури) відображаються на балансі підприємств.

Велику увагу керівництво ТОВ «Райз-Північ» приділяє породі сільськогосподарської худоби, яка вирощується в господарстві, та плодючості посівів. Перш за все, це пов'язано із зміною у кліматі, тому що, наприклад, ті культури, які були найбільш урожайними у 2018 році та стійкими до змін клімату, зараз повністю знищені через неврожайність.

Аналіз поточної динаміки суми біологічного активу ТОВ «Райз-Північ» показує кількість сільськогосподарської продукції, яку компанія щорічно вирощує для виробництва сільськогосподарських культур, особливо зернових та овочевих культур. Технічних культур компанія висіває менше, оскільки на окремих ділянках ТОВ «Райз Північ» на 2019 рік були посіви ріпаку та сої, але станом на 2021 рік переважає соняшник. Що стосується активів поточних біологічних тваринницької галузі, то динаміка нерівномірна, наприклад, у 2020 р. собівартість продукції свинарства нижча, що є наслідком захворювань порід свиней у В'єтнамі, тому у II кварталі 2021 р. закуплено молодняк свині породи Дюрок і Ландрас (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4 – Динаміка вартості поточних біологічних активів ТОВ «Райз Північ», 2019-2021 рр., тис. грн.

Види поточних біологічних активів	Роки		
	2019	2020	2021
Поточні біологічні активи	41956,7	46899,0	51142,8
<i>Тваринництво</i>	2452,1	3477,8	3804,4
Скотарство	459,5	862,8	796,3
Свинарство	967,3	652,9	1001,9
Птахівництво	1025,3	1962,1	2006,2
<i>Рослинництво</i>	39504,6	43421,2	47338,4
Зернові культури	11529,2	16892,2	22255,2
Технічні культури	12685,8	10526,7	8367,6
Овочеві культури	15289,6	16002,3	16715,6

**Джерело: складено на основі фінансової звітності.*

Аналіз показує, що кількість біологічного активу як у рослинництві, так і в тваринництві наразі динамічно зростає, що підтверджує потенціал зростання сільськогосподарського виробництва.

Варто зазначити, вартість таких активів не прямо пропорційна кількості нового поголів'я, а пов'язана з вартістю придбаних підприємством нових порід свиней, ВРХ тощо. регулярний. Таким чином, на перший погляд, господарська діяльність ТОВ «Райз Північ» є зразковою, однак, дослідивши особливості організації корпоративного обліку, а саме в обліку та контролі біологічних активів, виявлено певні недоліки.

Так, наприклад, підприємство має облікову політику, нову редакцію якої затверджено наказом керівника. Попередньо облікова політика ТОВ «Райз Північ» була закладена у 2007 році при створенні підприємства. Діюча на той час облікова політика не відображала основних елементів обліку, оцінки, амортизації тощо будь-яких активів підприємства. По-перше, головний бухгалтер зосереджує увагу обліку, звітності операцій щодо основних засобів, а також на обліку та оцінці поточних біологічних активів, оскільки раніше цьому аспекту обліку не приділялося уваги.

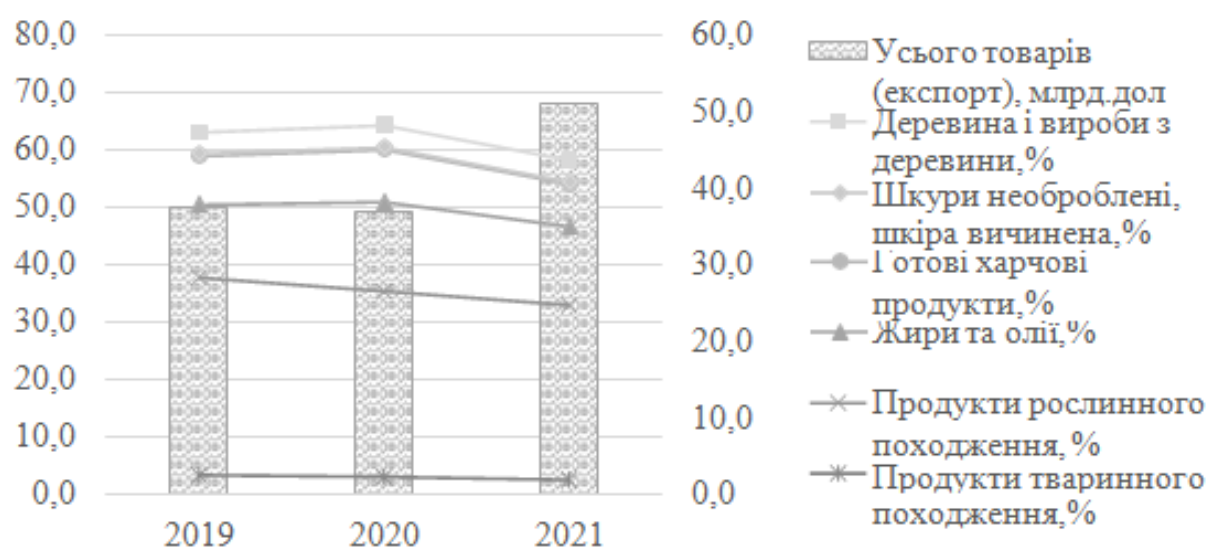

Рисунок 2.1 – Динаміка експорту сільськогосподарської продукції, 2019-2021 рр.

**Джерело: складено на основі фінансової звітності.*

План бухгалтерської роботи ТОВ «Райз Північ» складено за галузевою ознакою, що спрощує облікову роботу, а з іншого не дає цілісної картини, наприклад поточні кількісні чисті телята. або молодняку тваринництва.

Ми проаналізували облікову політику досліджуваного підприємства, облікову політику, яка діє на момент управління, визначили аспекти чинного законодавства, які облікова політика має відображати згідно з рекомендаціями.

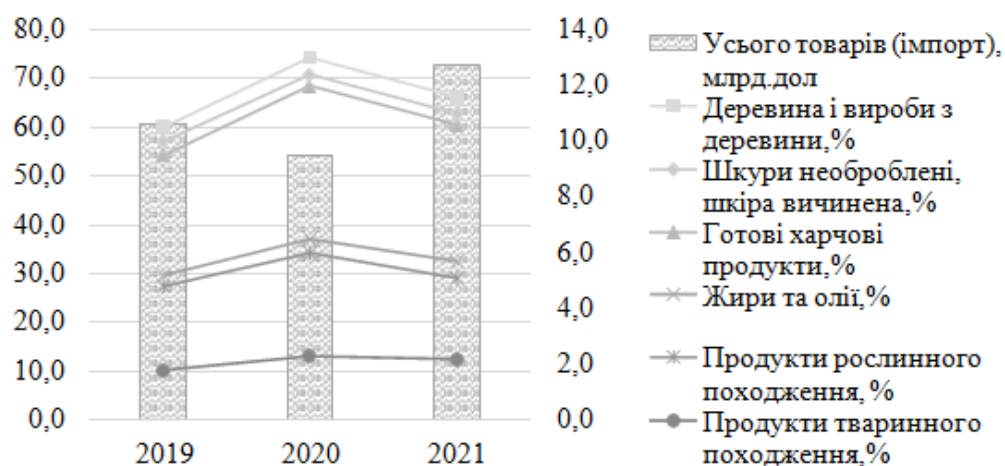

Рисунок 2.2 – Динаміка імпорту сільськогосподарської продукції, 2019-2021 рр.

**Джерело: складено на основі фінансової звітності.*

Бухгалтери підтвердили, що хоча така інформація не відображена у внутрішніх документах агропідприємства, бухгалтери систематично розраховували первісну вартість оборотних тваринницьких і рослинних засобів, а одиницями виміру були кілограми, голови та фрагменти. В чинній обліковій політиці відсутні такі необхідні елементи, як період інвентаризації та метод визначення справедливої ціни. Це є негативним фактором, який під сумнів ставить відображені в бухгалтерському обліку реальні дані щодо кількості тваринників та врожайності сільськогосподарських культур, а також унеможливорює визначення та розрахунок справедливої вартості. Виникали питання щодо порівнянності та релевантності даних.

Також ми помітили, що на підприємстві сформована форма наказу бухгалтерського обліку на базі бухгалтерської програми. З урахуванням можливостей автоматизованої системи бухгалтерія формує основні документи, які роздруковуються та затверджуються відповідальною особою, головним бухгалтером та керівництвом. Потім такі документи зшиваються в реєстр і після

звітнього періоду зберігаються в архіві.

2.2 Організація обліку готової продукції сільськогосподарського підприємства

Облік на підприємстві ведеться за автоматизованою формою. Організація використовує комп'ютерну програму «1С: Підприємство». Даний програмний продукт забезпечує переваги в порівнянні з програмами автоматизації, дозволяє оптимізувати бізнес-процеси підприємства та досягнення максимального прибутку. Одночасно, ця програма є економічно ефективним та надійним інструментом для повсякденних завдань сучасного підприємства та дозволяє здійснювати повний контроль бізнес-процесу. Це дозволяє автоматично виконувати багато елементів повсякденної роботи, податкового обліку.

ТОВ «Райз Північ» обліковує готову продукцію на складі та зберіганні. Кожен вид продукції обліковується окремо у натуральній одиниці виміру.

Аналіз та облік організовується безкартковим способом. Цей облік відноситься до електронної компіляції інформації на основі звітних результатів для кожного заводу та кожного виду випуску [53].

Відпуск і облік здійснює відповідальний за цех. Вони також видаляють залишки з готового продукту. За отриманими даними визначає фактичну собівартість та виводить її в кінці місяця на основі аналізу та обліку собівартості.

Аналітичний облік надходження та відпуску ведеться за видатковими і прибутковими документами. Як ми вже зазначали, записи відображаються за видами готової продукції з обліковою ціною і в реєстрі показують відхилення фактичної собівартості готової продукції від облікової собівартості ціни.

Обліковою політикою визначено, комплексний облік готової продукції відбувається на рахунку 26 «Готова продукція» [40].

Готова продукція калькулюється комплексно за фактичною виробничою собівартістю.

Якщо поточний облік ведеться не по фактичній собівартості, а за «визначеною» підприємством обліковою ціною, то в статті «готова продукція» буде окремо перерахована готова продукція й відпущена її за кошторисною

вартістю плану.

У кінці звітнього періоду сальдо статті 26 «Готова продукція» є лише дебетовим, що відображає фактичну виробничу собівартість готової продукції.

При дебетуванні рахунка 26 «Готова продукція» відображається відхилення собівартості готової продукції від фактичної виробничої собівартості готової продукції.

Сума відхилення собівартості продукції в облікових цінах від фактичної собівартості відображається в записах за такими рахунками:

Дт 20 «Виробничі запаси», 90 «Собівартість» (тобто рахунок, що відображає вибуття)

Кт 26 «Готова продукція».

ТОВ «Райз Північ» облік готової продукції здійснює наступним чином. Цех щомісячно в бухгалтерію здає звіт про випуск. У звіті відображається назва продукції, її залишок, кількість і кількість продукції, виготовленої за звітний місяць, а також кількість продукції реалізованої та кількість продукції списаної.

На основі поданих звітів бухгалтер має скласти товарний звіт на готову продукцію. При наявності декількох магазинів бухгалтер складає зведений звіт по всіх магазинах. Залишки показуються в натуральній і грошовій формі в зведених звітах. У звіті також міститься така інформація, як кількість, сума оптових цін у кінці звітнього періоду, кількість продукції реалізованої, залишок.

ТОВ «Райз Північ» також веде перелік рахунків аналітичних по рахунку 26 «Готова продукція». Звіт складається щомісяця зі звітів про продукцію (для кожного заводу) і звітів про випуск.

За даними комплексних предметів та аналітичних предметів скласти Головну книгу предмета 26 «Готова продукція».

Оцінка відвантаженої продукції за загальною середньозваженою вартістю не гарантує надійності звітних даних щодо вартості продукції та підсумкових даних про продажі.

За первинним документом кількість відвантаженої продукції обліковується в бухгалтерському обліку:

Дт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» Кт 701 «Надходження від реалізації готової продукції»

В ньому відображаються відповідні відносини: Дт 701 «Виручка від реалізації готової продукції»

Кт 791 «Підсумки основної кампанії»

Дт 901 «Собівартість реалізованої продукції» Кт 26 «Готова продукція» за видами продукції

Дт 791 «Наслідки основної події»

Кт 901 «Собівартість реалізованої готової продукції».

При відвантаженні з ТОВ «Райз Північ» в тару власного виробництва робиться бухгалтерська запис за фактичною вартістю тари:

Дт 901 «Собівартість реалізованої готової продукції» Кт 204 «Тара та пакувальні матеріали».

Оскільки відвантажений товар – власність покупця, продавця (згідно з попередньою домовленістю), крім оптової ціни товару, вартість тари, яку повертає покупець, записується наступним чином:

Дт 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» Кт 719 «Інші доходи від підприємницької діяльності», при цьому:

Кт 719 «Інші доходи від операційної діяльності» Кт 791 «Результати основної діяльності»

Дт 791 «Наслідки основної події»

Кт 901 «Собівартість реалізованої готової продукції».

При відмові покупців від оплати відвантажених товарів, він зобов'язаний прийняти ці товари на зберігання, після чого готовий продукт повертається постачальнику. У цьому випадку буде зареєстровано наступне:

Дт 26 «Готова продукція» Дт 28 «Товари»

Дт 204 «Тара та тара» Кт 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»

Дт 704 «Відрахування з виручки» Кт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»

Дт 791 «Наслідки основної діяльності» (собівартість поверненої продукції)
Кт 704 «Вирахування з виручки» (собівартість поверненої продукції).

Відкоригувати рахунок 26 і рахунок 901. При виникненні таких відхилень вони обліковуються окремо.

На початок місяця рахунок 36 «Рахунки покупців і замовників» має

дебетове сальдо у випадках:

- 1) кінцевий термін оплати акцептованої платіжної вимоги ще не настав;
- 2) акцептовані платіжні вимоги, не оплачені вчасно;
- 3) покупець відмовляється.

ПДВ на відвантажену продукцію розраховується у Відомості 3.6 «Відомість аналітичного обліку до бюджетного розрахунку».

На початку місяця передаються дані неоплачених претензій, а потім, коли платіжні вимоги оброблено та подано до оплати, здійснюють записи транзакцій (кількість продуктів, облікова вартість, витрати на доставку, відшкодовані покупцеві, загальна сума) та банківські виписки щодо їх платежів.

Таким чином, вибір організаційної форми транспортно-збутового обліку в основному залежить саме від характеру процесу технологічного виробництва.

2.3 Напрями вдосконалення обліку готової продукції

Кругообіг оборотних коштів завершується реалізацією. Завдяки реалізації товару є можливість використовувати кошти, отримані від реалізації, на вирішення кількох виробничих завдань:

- відновити виробничий цикл;
- заготівля сировини, матеріалів, інвентарю (предметів обслуговування) тощо;
- кошти на оплату праці працівників;
- розрахунки з підрядниками та постачальниками;
- розрахунки з бюджетами податкових та інших платежів (за наявності);
- розрахунки з банками за кредити.

Готова продукція реалізується при пред'явленні покупцеві документа, виданого при розрахунку. Розрахунковими документами для подання вважають: документи із моменту їх подачі в банк; передача документів покупцю на умовах, передбачених контрактом. Після реалізації продукції, крім відшкодування витрат, підприємство має отримати прибуток.

Документація руху готової продукції, її виконання наведено на рисунку 2.3.

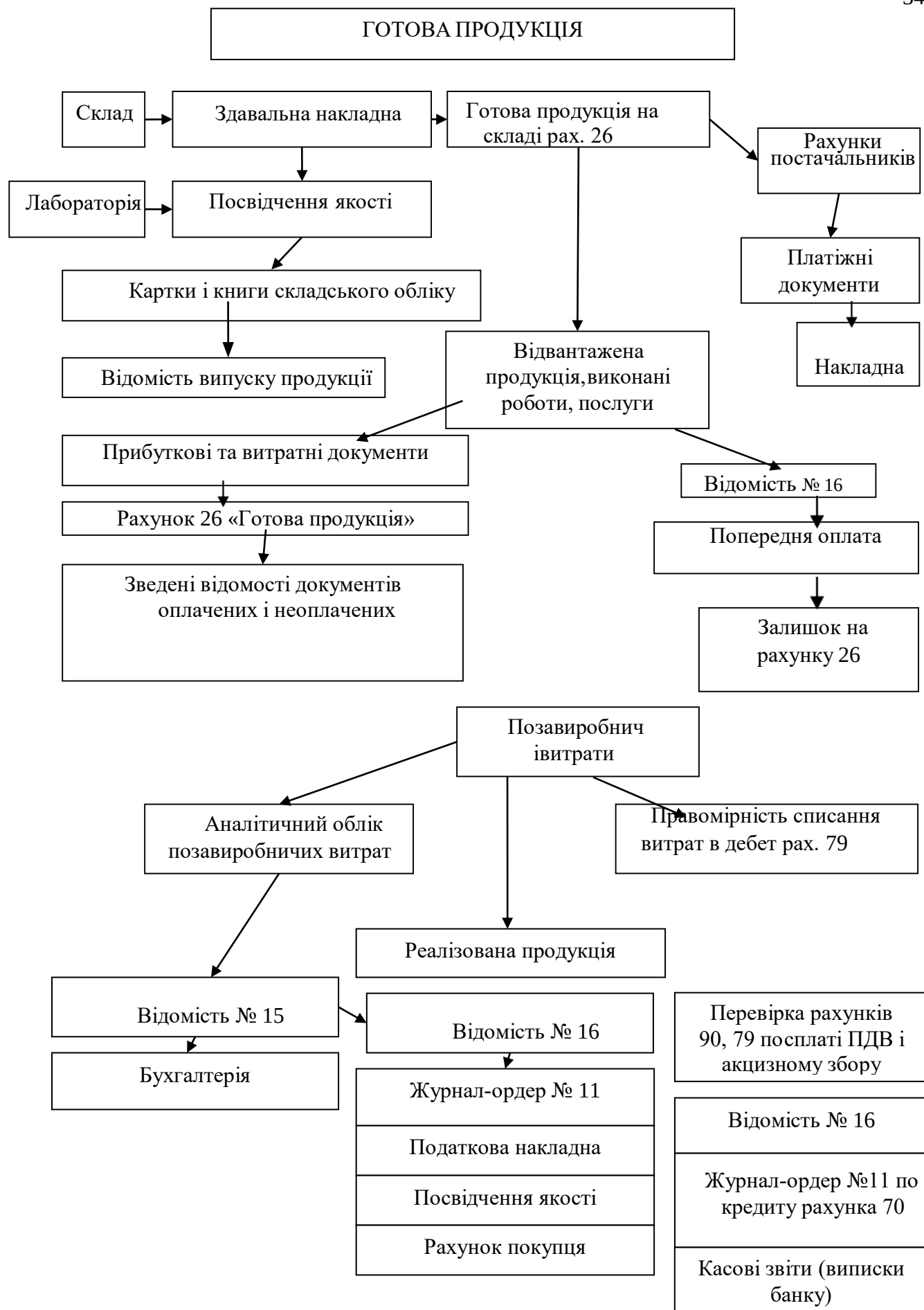

Рисунок 2.3 – Документальне оформлення руху готової продукції

*Джерело: складено автором.

Готова продукція вважається проданою, якщо покупець отримує її безпосередньо на заводі. Операція вважається завершеною, якщо оформлено необхідні документи та оформлено супутні документи. Проданою вважається продукція, за яку підприємство отримало оплату або передоплату.

Отже, на закінчення зазначимо, що кількість реалізованої продукції – вартість відвантаженої продукції, яка вказана в документі, що є підставою для розрахунку з покупцем та/або замовником, або зарахована на банківський рахунок підприємства для оплати.

Досліджувані компанії реалізують готову продукцію за укладеними договорами. Готовий виріб відпускається покупцеві згідно з підготовленим договором, а в разі потреби відправляється – згідно замовлення менеджера. Відділ збуту отримує замовлення на експедицію, куди і як відправляти готову продукцію.

Ми вже зазначали, відвантаження здійснюється за основним документом: накладною або замовленням відділу продажу.

У будь-якому первинному документі вказується номер замовлення та адреса, куди товар має бути відправлений, вага, тип упаковки, інші ідентифікаційні дані, які визначають характер продукту, який буде відправлено.

Після виконання необхідних операцій накладна передається в бухгалтерію. На цій підставі бухгалтерія виставляє рахунок, надаючи покупцю інформацію про факти та наслідки відвантаження. У накладних бухгалтер вказує суму до оплати, і цей документ також є підставою виписування платіжних банківських документів, за якими оплата за готову продукцію надходить від покупця.

Потім продавець надає податкову накладну покупцеві із зазначенням ціни, ставки та суми ПДВ, загальної суми до сплати постачальнику та інших необхідних вихідних даних.

Слід зазначити, що податкові накладні складають у двох примірниках (на кожен окремий вид постачання товарів). Перший примірник передається покупцеві, другий зберігається в продавця для декларування та розрахунку податків.

Таблиця 2.5 – Кореспонденція рахунків по відображенню в обліку реалізації готової продукції та її рух

№	Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
1	Готова продукція оприбуткована на місцях її виготовлення	26 «Готова продукція»	23 «Виробництво»
2	При інвентаризації виявлені залишки готової продукції	26 «Готова продукція»	719 «Інший дохід від операційної діяльності»
3	Готова продукція призначена для власного виробництва	20 «Запаси»	26 «Готова продукція»
4	Готова продукція використана для внутрішніх потреб	23 «Виробництво »	26 «Готова продукція»
5	Виявлена недостача	375 «Розрахунки за відшкодування завданих збитків»	26 «Готова продукція»
6	Готова продукція використана для внутрішніх потреб	808 «Витрати товарів»	26 «Готова продукція»
7	Списана собівартість реалізованої готової продукції	901 «Собівартість реалізованої готової Продукції»	26 «Готова продукція»

**Джерело: побудовано автором.*

Отримання накладної податкової є важливим саме для покупця, оскільки воно дає право зарахувати сплату ПДВ у податковий кредит.

Крім податкової накладної, постачальник виставляє покупцеві рахунок, що підтверджує прийом-передачу продукції та її оплату.

Податкова накладна, що виписана, є підставою для внесення постачальником відповідних записів у книги обліку реалізації продукції. Крім того, книга обліку реалізації готової продукції містить визначену послідовність обліку реалізації та є підставою для віднесення сум ПДВ до податкових зобов'язань.

У ТОВ «Райз Північ» бухгалтери здійснюють записи у картках складського обліку за накладними та іншими внутрішніми документами. У цій же картці відображають відпуск продукції із складу.

Платіжні документи подаються в банк на інкасацію протягом 2 робочих днів. Це означає, що компанія доручає банку інкасувати (отримувати плату від покупця за відвантажену продукцію).

Потім в обумовлений термін покупець акцептує вимогу постачальника про оплату, тобто погоджується списати кошти з рахунку.

Якщо поставлена готова продукція неякісна, покупець може відмовитися від оплати відвантаженої готової продукції. Але для цього має бути заявлена обґрунтована відмова від оплати (ця відмова бути може повною або частковою). У разі повної відмови від оплати покупець повинен повідомити письмово постачальника. Однак на цьому його функціональність по відношенню до готового продукту не закінчується.

Дата продажу продукції – це дата її відвантаження, яка враховує продажі за принципом нарахування.

Як ми вже встановили, датою реалізації вважають дату переходу права власності на продукцію до покупця. Цей переказ здійснюється на зазначених умовах доставки, незалежно від умов оплати. Витрати на відвантаження включають до складу виручки від реалізації, що надійшла на підприємство за звітний період.

Господарські операції з відвантаження продукції, розрахунків із покупцями відображаються у звіті у вигляді таблиці 2.6.

На кінець періоду по дебету 791 «Результат основної діяльності» відображають списання:

- собівартості, за кредитом рахунку 90 «Собівартість реалізованої продукції»,
- витрати продажу,
- адміністративні витрати (кредит рахунку 92 «Адміністративні витрати»),
- інші витрати (кредит рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності»),
- податок на прибуток (кредит рахунку 98 «Податок на прибуток»).

Таблиця 2.6 – Відомість аналізу відвантаження готової продукції

№ п/п	№ договору	Номенклатурний номер найменування	Одиниця вимірювання	План постачання згідно з договором		Відвантажено		Відхилення	
				Кількість	сума	Кількість	сума	Кількість	сума

Разом за договором

Разом по номенклатурному номеру

**Джерело: запропоновано автором.*

Під час бухгалтерського обліку на готову продукцію на відвантаження замовнику, виставляється рахунок-фактура, що відповідає таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Облік предметної кореспонденції на відвантаження готової продукції

№	Найменування господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дт	Кт
1	Відвантажено готову продукцію покупцям	361	701
2	Відображення суми податкового зобов'язання по ПДВ	701	641
3	Отримано кошти від покупців за відвантаженою готову продукцію	311	361
4	Відображено фінансовий результат від реалізованої готової продукції	701	791
5	Відображено собівартість готової продукції	901	26
6	Списано собівартість готової продукції	791	901

**Джерело: запропоновано автором.*

Для впровадження нових реєстрів в роботу «1С: Підприємство» господарству необхідно звернутися в компанію, яка займається автоматизацією бізнесу, і ця компанія має можливість запрограмувати, налаштувати та завершити програму.

Фахівці підприємства зможуть встановити та оновити всі необхідні документи, ввести необхідні автоматичні формули розрахунку, виконати налаштування друку та доопрацювати необхідні форми документів, що підвищить ефективність роботи бухгалтерів.

Пропонуємо створити економічну службу для аналізу діяльності та впровадження запропонованих алгоритмів методу аналізу обліку готової продукції (табл. 2.8).

Таблиця 2.8 – Алгоритм методики аналізу обліку суб'єкта господарювання

Етап	Завдання	Характеристика
1 етап	визначення фінансових результатів підприємства	визначення всіх видів прибутку суб'єкта господарювання
2 етап	горизонтальний аналіз фінансових результатів	розрахунок темпів зростання (приросту) показників, визначення загальних тенденцій їх зміни
3 етап	вертикальний аналіз фінансових результатів	розрахунок питомої ваги структурних складових прибутку
4 етап	факторний аналіз фінансових результатів	визначення ступеня впливу факторів на результативний показник
5 етап	аналіз використання чистого прибутку підприємства	виявлення пропорцій, що склалися у розподілі прибутку

**Джерело: складено автором.*

Підсумовуючи, слід зазначити, що методичний підхід до змісту економічного аналізу має передбачати: по-перше, необхідну оцінку загальних показників характеристики динаміки, із урахуванням їх структури, визначення змін під час аналізу період відносно базового; виявлення факторів.

Роль методичного підходу призводить до змін у цих категоріях; детальний аналіз на основі поглибленого вивчення показників і виявлених резервів зростання може призвести до змін у обліковій політиці досліджуваного сільськогосподарського підприємства.

Після виконання необхідних операцій документи з обліку готової продукції передаються в бухгалтерію. На цій підставі бухгалтерія виставляє рахунок, надаючи покупцю інформацію про факти та наслідки відвантаження.

Таким чином, облікова політика, розроблена кожним підприємством, повинна містити метод визначення вартості готової продукції за фінансовий рік. Дане визначення залежить від того, яким способом суб'єкт визначає цю вартість (порівняльний або розрахунковий варіант), а також запис і обчислення доходів і витрат. ТОВ «Райз Північ» в обліковій політиці.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ОБЛІКОМ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

3.1 Особливості оподаткування операцій руху готової продукції на підприємстві

ТОВ «Райз Північ» є сільськогосподарським виробником продукції за номенклатурними групами: пшениця, кукурудза на зерно, боби сої, насіння ріпаку й кользи, насіння соняшнику, силос з культур кормових, сіно, солома та полова культур зернових (без стебел кукурудзи).

Податок на додану вартість є державним податком, який стягується згідно Податкового кодексу України. Відповідно до ПКУ ПДВ оподатковується із операцій щодо постачання готової продукції, відповідно яка реалізується чи ввозиться.

ПДВ сплачує покупець готової продукції при купівлі, а продавець виступає посередником платника та держави.

Ставка ПДВ у ТОВ «Райз Північ» становить 20%, а ставка ПДВ при експорті товарів – 0%.

Ставка податку 0% краща за звільнення ПДВ з точки зору прибутковості. Адже за ставкою 0% досліджуване ТОВ «Райз Північ» має змогу зменшити своє податкове зобов'язання у звітному періоді, зокрема має повноцінне право податкового кредиту.

Механізм щодо оплати ПДВ ТОВ «Райз Північ» має такі наслідки:

- ПДВ сплачується постачальникам при купівлі запасів (податковий кредит);
- стягування ПДВ з покупців при реалізації їх продукції (податкові зобов'язання);
- у кінці періоду різниця між отриманими та сплаченими ПДВ перераховується до бюджету.
- ПДВ – основний податок з наповнення державного бюджету.

Переваги ПДВ:

- платник групи податків відповідно є учасником товаропотоку між виробником і роздрібним продавцем;
- відсутність оподаткування подвійного та кумулятивних ефектів;
- рівні умови для виробників і продавців щодо оподаткування;
- ритмічність оподаткування;
- може стримувати ріст цін;
- придушити кризу надвиробництва, збалансувати можливості отримання надприбутків і регулювати процес споживання;
- стимулювати вихід.

Недоліки ПДВ:

- складні механізми виставлення рахунків і платежів;
- за відсутності зрозумілої прозорої системи доходів бюджету можливе виникнення бюджетної заборгованості;
- ухилення сплати податків, включаючи неузгоджене податкове законодавство та неадекватні системи податкового обліку;
- обмежити розвиток виробництва;
- допомагає очистити оборотні кошти бізнесу, якщо вчасно не проводиться бюджетне відшкодування.

Зауважимо, податок нейтральний за будь-якими показниками, такими як виробництво, власник, кількість, вид товару, тому що оподатковується тільки додана вартість, а оплату здійснюють споживачі.

Податкові накладні використовуються з метою розрахунку платника ПДВ і відповідно це підстава визнання податкового кредиту.

Реєстрація накладних у базі даних Держфінпослуг України – обов’язкова умова отримання права податкового кредиту. Суму ПДВ у податковій накладній необхідно виділити окремим рядком [18].

ТОВ «Райз Північ» своєчасно сплачувала податки, що робило її надійним суб’єктом.

Характеристику податкової системи ТОВ «Райз Північ» наведено на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1 – Характеристика системи оподаткування

**Джерело: систематизовано автором.*

Для обліку фінансових показників у господарстві використовуються такі документи в автоматизованому вигляді (рисунок 3.2).

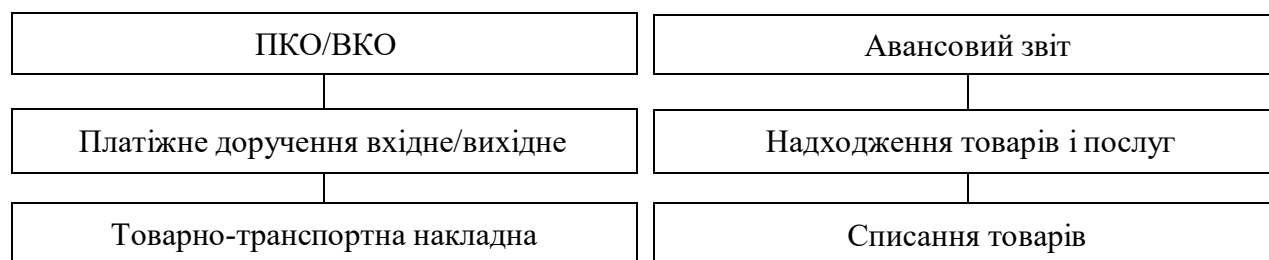

Рисунок 3.2 – Документальне оформлення обліку

**Джерело: систематизовано автором.*

Інформація, зібрана в процесі контролю, має бути офіційно задокументована в робочих документах.

Робочі документи містять повну інформацію щодо плану контрольної роботи, характеризують зміст, часові рамки, обсяг і результати виконання програми. Документи можуть відображати інформацію щодо виявлених відхилень, ризиків, помилок, проблем і суттєвих положень, які дозволяють оцінити дотримання положень облікової політики, їх відповідність нормативним вимогам до подання документів. Результат контролю є основою для забезпечення системою управління інформаційної підтримки для подальшого прийняття рішень, які можуть забезпечити ефективну роботу підприємства, фінансову стійкість, конкурентоспроможність, безпеку.

Аудит допомагає визначити фінансовий стан, виявити марнотратні витрати, розробити методи мінімізації економічних і податкових ризиків, підвищити фінансову стійкість і знизити ймовірність збитків. Він включає систематичну та впорядковану оцінку процесів: контроль та організаційне управління, що допомагає покращити їх ефективність. За результатами аудиту надати відповідні звіти керівництву.

Фінансова інформація для прийняття рішень широким колом зацікавлених сторін, повинна характеризуватися як застосовна, корисна та надійна, щоб відповідати певним критеріям якості та не викликати сумнівів щодо її використання. Це означає, що необхідно застосовувати різні стандарти аудиту. Тому важко не погодитися з твердженням, що ключовим елементом у цьому питанні є аудит. Він визначається як процес застосування певних процедур, у тому числі об'єктивного збору та оцінки матеріалу, предметом якого є економічні операції, які відбуваються протягом певного звітного періоду. Фінансовий аудит, з іншого боку, включає перевірку фінансових звітів і є елементом управління, який включає аудит фінансових звітів на надійність, послідовність і відповідність чинним стандартам.

Об'єктом аудиту є фінансові дані, які є результатом реальних економічних подій підприємства. Залежно облікової політики вони визнаються в бухгалтерських документах суб'єкта та відображаються як інформація у фінансовій звітності. Тому метою є перевірка цієї інформації та засвідчення її достовірності.

Послуги в цій сфері називаються аудиторською діяльністю і виконуються аудиторами.

Національний аудит засвідчує, що звіт було підготовлено та подано відповідно до застосовної основи звітності. Висновок щодо того, чи є фінансова звітність достовірною або інформативною в усіх аспектах, зроблено відповідно до ISA. Інформація повинна дозволити аудитору оцінити ситуацію та сформулювати думку. Виявлення невідповідностей у фінансових даних, що містяться у звіті, також є обов'язком аудиторів, діяльність яких описується як незалежна та об'єктивна.

Середовище контролю є позицією обізнаності дії власників і керівництва всередині середовища контролю, яке включає компетентність працівників, залучення власників та їх представників, компетентність і методи управління, доброчесність працівників.

Оцінка ризиків підприємства – процес усунення ризиків фінансової діяльності та можливих наслідків.

Для нормального функціонування економіки необхідне комплексне та об'єктивне розуміння діяльності організації.

Така інформація потрібна користувачам. Сьогодні не тільки бухгалтери та економісти, але практично будь-який зовнішній і внутрішній користувач повинен вміти розбиратися в звітності. Загальний інтерес компаній до звітності збільшив потребу в їх якісному аудиті. Аудит на сьогодні є одним із популярних інструментів контролю фінансових аспектів і широко використовується у діяльності суб'єкта.

Завдання аудиту фінансової діяльності є:

- перевірка результатів господарської діяльності;
- визначати відповідність представленої документації;
- забезпечення відповідності інформації встановленій обліковій політиці;
- класифікація доходів, витрат;
- визначення законності порядку звірки даних, відображених в основних бухгалтерських документах;
- встановити достовірність відображення фінансових результатів у звітності;

- перевіряти повноту та своєчасність бюджетних платежів;
- визначити джерела інформації, необхідні аудиту, виходячи з поставлених завдань.

Аудит фінансової діяльності проводиться в шість етапів:

- вступний етап;
- план перевірки;
- основні етапи (збір аудиторських доказів);
- перегляд і завершення контролю;
- складання аудиторських звітів.

Основні етапи загального плану аудиту наведено на рисунку 3.3.

Для ефективного проведення аудиту, оцінки результатів потрібно правильно спланувати аудит, тобто мати детальний план аудиту.

Основним елементом контролю є відповідне середовище, і оскільки воно є базою для елементів, воно може забезпечити необхідну структуру та передумови для досягнення цілей системи контролю.

Результати тестування засобів контролю, дозволять аудиторам планувати подальші аудиторські процедури. Рівень важливості бухгалтерської звітності визначається відповідно до стандарту ISA 320 «Значимість у плануванні та проведенні аудиту». Для розрахунку аудиторського ризику необхідно використовувати стандарт ISA «Ідентифікація та оцінка ризиків».

У процесі поглиблення розуміння господарської діяльності суб'єкта змінилося поняття про сутність та предмет внутрішнього аудиту. У його предметній області виділяють основні напрями тлумачення:

- як перевірка ефективності використання внутрішніх резервів підприємства, перевірка відповідності діяльності основним процедурам і нормативним актам;
- як область, яка не обмежується бухгалтерським обліком, але також включає оцінку організаційної структури суб'єкта, застосовуваних методів виробництва, маркетингу та іншої діяльності, для якої аудитор має відповідну компетенцію.

Рисунок 3.3 – Основні етапи аудиту на підприємстві

**Джерело: систематизовано автором.*

Різні рівні значущості дозволяють розглядати відхилення різної величини. Якщо значущість низька, аудитор розглядатиме більше відхилень, ніж відхилення з вищим значенням. Це може призвести до дорогих перевірок і збільшити витрати на аудит для підприємств.

3.2 Оцінка системи внутрішнього контролю на підприємстві

Внутрішній аудит може зробити висновки щодо якості управління об'єктом перевірки, існуючих ризиків у сфері та рекомендацій щодо мінімізації ризиків у майбутньому. Методи та прийоми внутрішнього аудиту: під ними розуміють методи досягнення цілей, що характеризуються застосуванням наукових методів (абстрагування, редукція, експеримент тощо), власних емпіричних методологічних методи (метод інвентаризації, метод контрольного обміру, метод арифметичної перевірки, метод зворотного рахунку, метод порівняння інформації, метод службового розслідування, різні методи перевірки, метод логічної перевірки, метод сканування, письмовий тест та усне дослідження тощо), а також специфічні методи суміжних економічних наук (техніка економічної аналітики, методи економічної математики, методи математичної статистики).

Визначення мети також є особливо важливим для функціональних характеристик і принципів аудиту. Метою аудиту є повне надання пропозицій керівництву підприємства щодо ефективного контролю кожної ланки (елемента) внутрішньої системи.

Таким чином, відповідно до встановленого визначення галузі дисципліни внутрішнього аудиту, завданням є забезпечення незалежної та об'єктивної впевненості у достовірності інформації, захисту активів, продуктивності економічних систем контролю. Окрім завдань контролюючого характеру, внутрішній аудит також вирішує такі завдання, як економічна діагностика, формулювання фінансової стратегії, маркетингові дослідження, управлінське консультування тощо.

Загальні функції внутрішнього аудиту включають:

а) оцінити адекватність системи контролю – провести перевірку системи управління (контролю), надати обґрунтовані рекомендації усунення недоліків, пропозиції підвищення ефективності управління;

б) оцінити роботу підприємства, а також кожної структури управління та центру відповідальності;

в) прогноз майбутнього економічного розвитку суб'єкта з урахуванням усіх потенційних факторів.

Фінансовий контролінг – це сфера менеджменту, яка спрямована на планування та контроль фінансових та економічних ресурсів компанії, таких як доходи, витрати, фінансові результати. Завдяки цьому сектору компанії можуть уникнути фінансових проблем і гарантувати (або намагатися гарантувати) позитивні результати. Фінансові менеджери повинні визначити потенціал для покращень, таких як скорочення витрат або нові можливості отримання прибутку, вивчаючи ринки, економіку та передбачаючи потенційні кризи.

Ми оцінимо, чи відповідає облікова політика ТОВ «Райз Північ» вимогам законодавства в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Оцінка положень облікової політики ТОВ «Райз Північ» у відповідності вимог законодавства

Найменування показника	Відображено в обліковій політиці	Відповідність вимогам законодавства
Робочий план рахунків	Додаток до наказу	Відповідає вимогам
Форми первинних документів	Уніфіковані документи та розроблені самостійно	Відповідає вимогам
Форми бухгалтерської звітності	Збігаються з рекомендованими	Відповідає вимогам
Спосіб подання бухгалтерської звітності та спосіб її заповнення	Автоматизований, з використанням програми 1С	Відповідає вимогам
Метод оцінки реалізації готової продукції	За собівартістю кожної одиниці	Відповідає вимогам
Метод визнання доходів	Метод нарахування	Відповідає вимогам
Метод визнання витрат	Метод нарахування	Відповідає вимогам

**Джерело: складено автором.*

Таким чином, вид і спосіб оформлення основних документів, які використовуються для обліку і оподаткування сільськогосподарського підприємства «Райз Північ» дотримується вимог законодавства.

3.3 Пріоритетні напрями удосконалення обліку і оподаткування податку на додану вартість для поліпшення податкового планування

У сучасному бізнес-середовищі оплата податків, успішний облік потребує уваги бухгалтера і керівника. Зміни, вдосконалення вимагають моніторингу тенденцій обліку, відстеження податкових характеристик.

Сучасна система оподаткування ПДВ вимагає наявності певних документів. Для успішного ведення бізнесу необхідно мати розпорядчі документи, що полегшують розрахунок сум ПДВ. Крім того, розроблений документ допоможе визначити суму до сплати чи відшкодування бюджету.

Часто виникають такі питання, як облік готової продукції, стягнення податку на додану вартість. Часто нарахування та сплата ПДВ незрозумілі через їх неправильне відображення у обліку. При визначенні суми ПДВ за «першою подією» потрібно бути дуже уважним. До таких подій відноситься здійснення передоплати постачальникам або отримання передоплати за відвантажену продукцію.

У товаристві з обмеженою відповідальністю «Райз Північ» діє затверджена форма управлінської документації. Наявні форми допомагають не лише покращити облік ПДВ та оподаткування з метою покращення відповідно податкового планування, а й налагодити правильний облік та заповнити декларації ПДВ. Ще однією перевагою існуючої форми є її спрощена ефективна форма податкового планування.

Ось чому актуальним питанням для досліджуваних компаній є вдосконалення обліку і оподаткування ПДВ з метою покращення податкового планування.

Пропонуємо впровадити наступні таблиці щодо оподаткування ПДВ, котрі допоможуть бухгалтерам полегшити існуючі операції. Ці таблиці розроблені та представлені Т.О. Мелічовим.

Пропонуємо таблицю податкових зобов'язань, наводимо приклади робочих аркушів.

Таблиця 3.2 – Робоча таблиця щодо податкового зобов'язання

Податкові зобов'язання	На початок місяця		На кінець місяця		Усього	
	База оподаткування	ПДВ	База оподаткування	ПДВ	База оподаткування	ПДВ
Операції на митній території України, що оподатковуються						
за основною ставкою						
за ставкою 7 %						
Операції з вивезення товарів за межі митної території України						
Інші операції, що оподатковуються за нульовою ставкою						
Коригування податкових зобов'язань						
Усього						

**Джерело: складено автором*

Ця таблиця містить таку інформацію:

- оподатковувані операції, що здійснюються на митній території України;
- діяльність щодо вивезення готової продукції за межі митної території України;
- інші підприємства, які оподатковуються за нульовою ставкою;
- коригування податкових зобов'язань.

Конкретна інформація надається на початку та в кінці місяця, щоб інформацію порівняти та вчасно підготувати з метою прийняття актуальних управлінських рішень. Рекомендуємо ввести таблицю податкових кредитів, демонструємо приклад аркуша наведено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Робоча таблиця щодо податкового кредиту

* Податковий кредит	На початок місяця		На кінець місяця		Усього	
	База оподат- кування	ПДВ	База оподат- кування	ПДВ	База оподат- кування	ПДВ
Придбання товарів/послуг та необоротних активів на митній території України						
Ввезені на митну територію України товари, необоротні активи						
Погашені податкові векселі						
Послуги, отримані від нерезидента, місце постачання яких знаходиться на митній території України						
Коригування податкового кредиту						
Усього						

**Джерело: складено автором*

Ця таблиця містить таку інформацію:

- придбання товарів на митній території України;
- ввезення товарів на митну територію України;
- сплачені податкові рахунки;
- послуги від нерезидента, і місце поставки якого знаходиться на митній території України;
- відрегулювати податкові кредити.

Зазначена інформація надається на початок місяця та на кінець місяця, відповідно це надає можливість порівняти отриману інформацію, вчасно її отримувати з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Рекомендуємо аркуш розрахунку ПДВ, наведемо приклади робочих аркушів у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4 – Робоча таблиця розрахунків з ПДВ

Розрахунки з ПДВ	На початок місяця	На кінець місяця	Усього
Податкові зобов'язання			
Податковий кредит			
Позитивне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту			
Від'ємне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту			

**Джерело: складено автором*

Відповідна таблиця містить наступну інформацію:

- податкове зобов'язання;
- податкові кредити;
- позитивне значення різниці між податковим зобов'язанням і податковим кредитом;
- від'ємне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту.

Конкретна інформація надається на початку та в кінці місяця, щоб отриману інформацію можливо було порівняти та вчасно підготувати для прийняття ефективних управлінських рішень.

Рекомендуємо аркуш розрахунку ПДВ, наведемо приклади робочих аркушів.

Облік ПДВ ведуть у ТОВ «Райз Північ» на субрахунку 641 «Розрахунки з податку», 643 «Податкові зобов'язання» та 644 «Податковий кредит». У таблиці 3.5 показано обробку операції.

Таблиця 3.5 – Робоча таблиця з обліку ПДВ

Період	Податкові зобов'язання		Податковий кредит		Розрахунки з ПДВ
	Кт 641	Дт 643	Дт 641	Кт 644	

**Джерело: складено автором*

Бухгалтерам доручено правильно відобразити правильність обліку ПДВ, нарахування податкового кредиту, визначення податкового зобов'язання.

При відображенні операцій з ПДВ бухгалтер повинен:

- перевірити відповідність бухгалтерського обліку поточному обліку, яке регламентує законодавство;
- поставити правильність, правомірність визначення податкових кредитів та податкових зобов'язань;
- визначати правильність складання та подання звітності з ПДВ;
- визначити правильність нарахування та сплати ПДВ до бюджету.

Для спрощення операцій ПДВ бухгалтерам рекомендовано використовувати вдосконалені процедури перевірки правильного нарахування та відображення сплати ПДВ.

Порядок перевірки роботи наведено в таблиці 3.6.

Пропонуємо шляхи удосконалення обліку і оподаткування ПДВ, відповідно це сприятиме покращенню податкового планування.

З метою ефективного справляння ПДВ у ТОВ «Райз Північ» пропонуємо форму табеля. Рекомендовано запровадити аркуші податкових зобов'язань, таблиці податкового кредиту, також таблиці розрахунку податку на додану вартість, таблиці обліку податку на додану вартість. Вважаємо, що надана бухгалтерам методика охопить усі аспекти обліку і оподаткування.

Таблиця 3.6 – Програма облікової перевірки правильності нарахування й сплати ПДВ

№	Мета перевірки	Завдання перевірки	Перелік процедур	Докази	Метод перевірки	Період	Примітки
1	Впевнитись у відповідності ведення обліку ПДВ законодавству	Перевірити чи відповідає облік ПДВ нормативам, що зазначені у наказі про облікову політику	Перевірити відповідність ведення обліку ПДВ законодавству	Наказ про облікову політику	Документальний		
2	Впевнитись у правильності визначення податкового кредиту	Перевірити правильність заповнення податкової накладної та розрахунку податкового кредиту	Перевірити правильність визначення податкового кредиту	Податкові накладні	Документальний, арифметичний, формальний, вибірковий		
3	Впевнитись у правильності визначення податкового зобов'язання	Перевірити правильність заповнення податкової накладної та розрахунку податкового зобов'язання	Перевірити правильність визначення податкового зобов'язання	Податкові накладні			
4	Впевнитись у правильності складання декларації з ПДВ	Перевірити правильність заповнення декларації з ПДВ	Перевірити правильність складання декларації з ПДВ	Декларація з ПДВ	Документальний, формальний, арифметичний		
5	Впевнитись у правильності подачі декларації з ПДВ	Перевірити відповідність подачу декларації з ПДВ встановленим термінам	Перевірити правильність подачі декларації з ПДВ	Декларація з ПДВ			

Продовження таблиці 3.6

6	Впевнитись у правильності нарахування ПДВ до бюджету	Перевірити правильність розрахунку ПДВ до сплати у бюджет	Перевірити правильність нарахування ПДВ до бюджету	Декларація з ПДВ	Документальний, арифметичний, вибірковий		
7	Впевнитись у правильності сплати ПДВ до бюджету	Перевірити відповідність суми розрахунку сумі сплати ПДВ до бюджету	Перевірити правильність сплати ПДВ до бюджету	Виписка банку, платіжне доручення	Документальний, формальний, арифметичний		

**Джерело: складено автором*

Впровадження конкретних пропозицій в товаристві з обмеженою відповідальністю «Райз Північ» дасть змогу досліджувати правильність та своєчасність обліку і оподаткування ПДВ, це призведе до вдосконалення податкового планування, законності його відображення для виявлення порушень у операції своєчасно.

В зв'язку із цим в економіці можливий інший спосіб організації внутрішнього контролю – шляхом проведення структурно-функціонального контролю. Суть полягає в розробці та затвердженні документів, що регламентують послідовність взаємовідносин між структурними підрозділами, керівниками структурних підрозділів управління, оформленні послідовності результатів проведених заходів контролю, а також у підготовці та усуненні виявлених проблем і подальшому контролі. їх усунення.

Іншими словами, функції контролю повинні бути делеговані між окремими працівниками, щоб забезпечити збереження ресурсів під час створення структур контролю всередині трудового колективу підприємства.

Основна проблема даної форми організації внутрішнього контролю полягає в тому, що співробітники відділу внутрішнього контролю повинні мати необхідний досвід і кваліфікацію.

Формування контрольно-ревізійних служб, звичайно, не дуже зручна для підприємства форма контролю, але ці служби служать великим організаціям

десятиліттями. Цей метод контролю має перевірену, міцну, дисципліновану та методичну основу, з досвідченим персоналом, який розуміє інструменти та методи контролюючої роботи.

Аутсорсинг як форма контролю широкого застосування не має на великих підприємствах. Однак для малих, середніх підприємств, що не мають достатніх вільних фінансових ресурсів, ця організаційна форма контролю може розглядатися як звичайна справа. Аутсорсинг передбачає виконання функцій служб аудиту внутрішнього і контролю підприємства фахівцями третьої юридичної особи.

Використання аутсорсингу дає можливість відповідно досягти індивідуальних цілей з мінімальними витратами за допомогою кваліфікованого персоналу з великими теоретичними знаннями та великим практичним досвідом. Проте залучені люди виступають насамперед як постачальники послуг і зацікавлені в чіткому визначенні меж своїх функцій. Тим не менш, його наявність істотно підвищує достовірність показників діяльності компанії і призводить до збільшення її конкурентних переваг. Ступінь успіху в роботі будь-якого бізнесу можна досягти за допомогою ефективно керованої організації, яка надає можливість керівному органу отримувати інформаційні дані, що необхідні для ефективного прийняття управлінських рішень.

Водночас контроль – це встановлення політики прийняття рішень, реалізація корпоративних стратегічних цілей, забезпечення захисту власності, дотримання законодавчих та внутрішніх нормативно-законодавчих вимог поведінки, формування достовірних показників у фінансовій звітності. Виходячи з вищесказаного, ми розробимо ефективну систему внутрішнього контролю ТОВ «Райз Північ» (таблиця 3.7).

Тому, як елемент контрольного середовища бізнесу, керівник ТОВ «Райз Північ» повинен виконувати контрольні функції за діяльністю підприємства та розподіляти відповідальність між працівниками. Головний бухгалтер повинен оцінити існуючі ризики контрольного середовища з метою виявлення можливих відповідних змін законодавства, умов ведення вітчизняного бізнесу та наслідків змін. Через його відносно невеликий розмір рекомендується передати процедури контролю, моніторинг середовища контролю сторонній компанії.

Таблиця 3.7 – Проект ефективної системи внутрішнього контролю для досліджуваного ТОВ «Райз Північ»

Компонент	Відповідальна особа	Функціональні обов'язки
Контрольне середовище	Керівник підприємства	Здійснення контрольних функцій за підприємством, розподіл обов'язків між співробітниками
Оцінка ризику	Головний бухгалтер	Оцінка можливих змін законодавства, умов господарювання, наслідків змін
Інформація та мережі	Система ІС: Підприємство	Здійснення реєстрації, обробки, узагальнення та забезпечення бухгалтерії та керівників інформацією
Контрольні процедури	Стороння організація на принципах аутсорсингу	Забезпечують політику і процедури, що допомагають переконатися, що розпорядження керівництва виконуються. Перевірка ефективності системи обліку на підприємстві, розподілу обов'язків співробітникам
Моніторинг	Стороння організація на принципах аутсорсингу	Здійснення періодичного контролю за правильністю обліку

**Джерело: складено автором.*

З метою створення ефективної системи контролю пропонуємо сформулювати внутрішній нормативний документ «Положення про систему внутрішнього контролю», він повинен чітко формулювати:

- завдання, напрямки, правила, методи діяльності служби, місце їх в організаційній структурі підприємства;
- порядок надання інформації керівникам щодо результатів перевірок;
- умови та порядок надання Службі внутрішнього контролю інформації про випадки, що перешкоджають ефективній діяльності Служби;
- відповідальність відповідального за службу внутрішнього контролю за правильне виконання обов'язків;
- умови та порядок координації діяльності служби контролю, структурних підрозділів з працівниками сільськогосподарських підприємств, а також накази про надання консультаційних послуг у здійсненні поточної діяльності;
- умови своєчасного надання ДВС інформації щодо господарських операцій, прийняті рішення та локальні правові акти й з інших питань, необхідних для ефективного виконання ДВС своїх функцій.

Таким чином, наші результати дослідження дозволили сформувати організаційну модель контролю за рухом готової продукції підприємства, метою є мінімізація економічних ризиків, визначення зручності ведення діяльності

на підприємстві, визначення резерву підвищення ефективності процесів, перевірка ефективності управлінських рішень.

Рекомендації щодо розробки методичного забезпечення допоможуть організувати ефективні аудиторські перевірки з метою запобігання необґрунтованому використанню ресурсів та виключення можливої фальсифікації даних у звітності..

ВИСНОВКИ

В ході виконання кваліфікаційної роботи було досягнуто мети роботи, а саме дослідити теоретичні, практичні основи обліку і оподаткування готової продукції сільськогосподарського підприємства, розробити напрями вдосконалення обліково-контрольних процесів.

1. Встановлено, що суттєво зросла роль, значення обліку як складової частини економічної системи управління. Економічна діяльність підприємства потребує систематизованої інформації про планування, та хід процесу. Першоджерелом інформації відповідно є дані із облікових документів та звітності. Бухгалтер підприємства повинен гарантувати, що організація чітко та достовірно показує статус готової продукції. Тому актуальним в обліку і оподаткуванні є дослідження економічної сутності поняття «готова продукція», якому у кваліфікаційній роботі надається висока оцінка..

2. Проведено організаційно-економічну характеристику господарства, основних видів діяльності ТОВ «Райз Північ». Досліджене нами підприємство розташоване на території Степанівської ОТГ, загальна площа громади – 12942,2 га, а середня частка сільськогосподарських угідь у 2019-2021 роках – у межах 66,49 %. На рівні громад провадять господарську діяльність більше 100 суб'єктів, серед яких серед сільськогосподарських, що формують бюджет: ТОВ «Райз Північ» – 16,72 %, ТОВ «Агротермінал Констракшин» – 10,41 %, ТОВ «Хлібодар» – 8,29 %, ТОВ «Райз Максимко» – 4,47 % та інші.

ТОВ «Райз Північ» бере початок у 2007 році, а кінцевим бенефіціаром є корінний американець Ніколас Ентоні Плаза. Засновники володіють 100% статутного капіталу, який за вартістю становить 480 тис. грн. Керівник сільськогосподарського підприємства Дрозд Ю.П.

Основний вид діяльності ТОВ «Райз Північ» є вирощування зернових, зернобобових культур, крім цього підприємство також займається вирощуванням однорічних та дворічних культур (особливо гороху, квасолі, петрушки, моркви), ягід та зростаюча кістянка. Хоча основна діяльність підприємств базується на рослинництві, існує також невелика кількість підприємств, котрі займаються розведенням свиней, коней та великої рогатої худоби.

3. Встановлено, що розрізняють виробництво, зберігання, переробку, реалізацію продукції. За результатами аналізу звіту господарства можна стверджувати, що структура активів є задовільною. У структурі пасиву власний капітал займає достатню питому вагу, чим можна пояснити незалежність підприємства відповідно зовнішнім джерелам фінансування. Аналіз фінансової стабільності показує, що підприємство працює добре і менше залежить від зовнішнього фінансування. Аналіз ліквідності та платоспроможності показав, що господарство не має проблем з платоспроможністю. Оцінка ділової активності показує позитивну динаміку, яка свідчить про збільшення доходів від майна та джерел фінансування підприємницької діяльності. При оцінці рентабельності встановлено зростання коефіцієнта, що зумовлено перевищенням очікуваного темпу зростання наприкінці показника виручки від реалізації над собівартістю.

4. Констатуємо, що облік ведеться відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність». Облік веде окремий відділ – бухгалтерія, якою керує головний бухгалтер. Застосовуваний режим оподаткування є спрощеним. План роботи обліку у господарстві формується на основі типового плану. З організаційно-методичної точки зору організація обліку ТОВ «Райз Північ» відповідає законодавчим вимогам.

Робимо висновок, що облік готової продукції пов'язаний із звичайним видом діяльності господарства (у вигляді операцій, пов'язаних з реалізацією товарів, готової продукції, наданням робіт і послуг). Кінцеві фінансові результати (виражені як чистий прибуток, чистий збиток) господарської діяльності підприємства у звітному періоді.

5. Організаційні процедури та здійснення обліку продукції досліджено та уточнено, а також це передбачено нормативними актами, має забезпечувати: дотримання відповідних єдиних правил обліку; оподаткування, захист інтересів облікових інформації; достовірність даних.

Щодо обліку готової продукції підприємства слід зазначити, що бухгалтерський облік підприємства є автоматизованим.

6. Можемо стверджувати, що облікову політику визначають процедурами, прийнятими підприємством для відображення діяльності. Для зведеного обліку готової продукції обліковою політикою передбачено активний рахунок 26 «Готова продукція», де за дебетом відображаються надходження та зарахування, за кредитом – видачі готової продукції за фактичною собівартістю виробництва.

Обліковою політикою відповідно визначено, що облік готової продукції організовується безкартковим способом. Цей облік відноситься до електронної компіляції інформації на основі звітних результатів для кожного виду випуску продукції.

Складання прибутково-видаткових документів, облік і оподаткування готової продукції на зберіганні та збуті. Записи відображаються за категорією готової продукції за вказаною обліковою ціною.

ТОВ «Райз Північ» є платником податку на прибуток. Податкові накладні використовуються для розрахунку між платниками ПДВ, це підстава для визнання податкового кредиту.

У відповідь на виявлені проблеми ТОВ «Райз Північ» рекомендуємо:

1. Створення реєстрів аналітичного обліку для цілей обліку з урахуванням специфіки виробництва сільськогосподарського. При цьому доцільно розробляти реєстри аналітичного обліку окремо за видами продукції, кожною галуззю виробництва.

2. Розробку комплексного реєстру обліку для цілей бухгалтерського обліку з урахуванням конкретних умов ведення сільськогосподарського виробництва ТОВ «Райз Північ».

3. Створити економічну службу та реалізувати запропонований алгоритм аналізу готової продукції.

4. Створити систему служби контролю підприємства та реалізувати проект ефективної системи контролю.

З метою удосконалення організації обліку готової продукції власної торгової мережі підприємства пропонується, крім форми затверджених документів, запровадити зведені документи «Інформація про виробництво, відвантаження та реалізацію продукції виробництва та реалізації товарів».

5. Сучасна система оподаткування сільськогосподарського підприємства вимагає наявності певних документів. Для успішного ведення бізнесу необхідно мати розпорядчі документи, що полегшують розрахунок сум ПДВ. Крім того, розроблений документ допоможе визначити суму до сплати або відшкодування із бюджету.

Пропонується запровадити Аркуш податкових зобов'язань, Форму податкового кредиту, Форму розрахунку ПДВ, Форму обліку ПДВ, котрі допоможуть бухгалтерам полегшити існуючі операції.

Впровадження сфери вдосконаленого обліку і оподаткування готової продукції у власній роздрібній мережі дозволить ТОВ «Райз Північ» запровадити ефективний облік і оподаткування готової продукції, це сприятиме підвищенню ефективності виробництва, конкурентоспроможності готової продукції.

Таким чином, запропоновані пропозиції підвищать ефективність системи обліку і оподаткування, що в цілому забезпечить оптимальне функціонування ТОВ «Райз Північ».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барабаш К.А. Удосконалення методології бухгалтерського обліку готової продукції *Облік, аналіз та аудит: виклики інституціональної економіки. Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції*. Ч. 2. Луцьк: Редакційно-видавничий відділ ЛНТУ, 2014. С. 21-24.
2. Будько О.В. Фінансова звітність як джерело інформації для прийняття управлінських рішень. *Ефективна економіка*. 2020. № 1. С. 3-5.
3. Васільєва Л.М., Бондарчук Н.В., Мінковська А.В. Економічна сутність процесу реалізації як об'єкту бухгалтерського обліку. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics», № 29. 2021. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V29\(2021\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V29(2021)-06) (Дата звернення 27.11.2022).
4. Візіренко С.В., Агаркова О.В. Організація обліку процесу реалізації готової продукції. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №14. С. 36-42.
5. Гребенюк Ю.В. Удосконалення внутрішнього контролю за рухом готової продукції на підприємстві *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку*. І Міжнародна науково-практична конференція: тези доповідей. Чернігів: Черніг. нац. технол. ун-т, 2015. С. 115-116.
6. Деркач Н.В. Актуальні питання обліку собівартості готової продукції основного виробництва. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Юрія «Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу»* (м. Кам'янець-Подільський, 1 лютого 2023 року), 2023, С. 140-142.
7. Деркач Н.В. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації як складова фінансового результату сільськогосподарського підприємства. *Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Фінансові механізми сталого розвитку України в умовах сучасних викликів» з нагоди 125-річчя НУБіП України* (м. Київ, 2 березня 2023 року), 2023, С. 48-50.
8. Добровольська О.В., Якимчук Ю.М. Формування системи фінансового менеджменту оборотних активів сільськогосподарського підприємства.

Ефективна економіка. 2021. № 11. С. 1-7.

9. Євчук Л.А. Реалізація і переробка сільськогосподарської продукції. *Економіка АПК*. 2017. №2. С. 10-11.

10. Зінченко О.В., Якименко А.І. Синтетичний та аналітичний облік готової продукції. *Сучасні детермінанти розвитку бізнес-процесів в Україні*. Київський національний університет технологій та дизайну. 2017.

11. Івченко М.Ю., Бондаренко О.М., Гайдаржийська О.М. Порядок формування і використання прибутку підприємства в бухгалтерському обліку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 21. С. 38-41.

12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/0893-99#Text> (Дата звернення 20.11.2022).

13. Касич А. Понятійний апарат терміну «готова продукція» як об'єкта бухгалтерського обліку *Економіка*. 2016. №11 С. 33-36.

14. Коляда А.Л. Сучасні аспекти аналізу реалізації продукції *Актуальні проблеми обліку, контролю та економічного аналізу в Україні*. Одеса: ОНЕУ, 2017. С. 129-130.

15. Кравчук О. Облік прибутку та його використання. *Дебет-Кредит*. 2016. URL: <https://online.dtki.ua/2016/05/43401> (Дата звернення 24.11.2022).

16. Лютова Г.М. Методичні аспекти обліку готової продукції *Фінансовий простір*. 2017. № 1 (25). С. 81.

17. Макарова Г.С. Удосконалення обліку та формування собівартості готової продукції підприємства *Економіка і суспільство*, 2016. № 3. С. 527-533.

18. Макарович В.К., Вигівська І.М. Транспарентність фінансової звітності в умовах застосування МСФЗ. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2017. Вип. 2 (48). С. 326-330.

19. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ Мінфіну України від 28.03.2013 р. № 433 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text> (Дата звернення 24.11.2022).

20. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової

звітності». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (Дата звернення 25.11.2022).

21. Міжнародний стандарт супутніх послуг 315 (переглянутий в 2019 році) «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення». URL: [https://mof.gov.ua/storage/files/2_ISA_315_\(Revised_2019\)_Full_Standard_and_Conforming_Amendments_\(uk\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/2_ISA_315_(Revised_2019)_Full_Standard_and_Conforming_Amendments_(uk).pdf) (Дата звернення 25.11.2022).

22. Меліхова Т.О., Феофанова І.В., Лісіна Н.Л. Удосконалення методики аудиту готової продукції для покращення системи обліку на підприємстві. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020 (1). С. 19-26.

23. Назаренко І.Ф. Генезис економічної сутності прибутку в умовах ринкової економіки. *Економіка та управління національним господарством*. 2022. № 65. С. 29-37.

24. Осадча Г.Г., Темчишина Ю.Л., Насідзе Д. Облік готової продукції та його науково-методичні аспекти на сучасному промисловому підприємстві. 2017. URL: <http://global-national.in.ua/archive/16-2017/177.pdf> (Дата звернення 25.11.2022).

25. Писаренко Т.М. Характеристика діючої методики організації обліку готової продукції. *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси*. 12 (1) (2015), 230-240.

26. Петришина Н.С. Проблеми обліку готової продукції та її реалізації. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nie_2014_1_9.pdf (Дата звернення 21.11.2022).

27. Податковий кодекс України: Офіційний текст від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Дата звернення 21.11.2022).

28. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 01.07.2021. URL: <https://cutt.ly/aX3hgIp> (Дата звернення 21.11.2022).

29. Рубан Н.І. Активно-пасивні рахунки бухгалтерського обліку: теоретичні та практичні аспекти. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2020. № 2. С. 4-13.

30. Саввон О.О. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації. *Держава та регіони*. 2017. № 3. С. 321-324.

31. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р.Лучко, С.М. Жукевич, А.І. Фаріон. Тернопіль. ТНЕУ. 2017. 304 с.

32. Хаустова Є.Б., Іваніцька В.О. Проблеми обліку готової продукції та її реалізації. *Сучасні детермінанти розвитку бізнес-процесів в Україні*. Київський національний університет технологій та дизайну. 2017. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/7111/1/20170524_Determinant_P141-144.pdf (Дата звернення 26.02.2023).

33. Хоружа В. Організація обліку виробництва готової продукції та реалізації на підприємстві. 2020. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38113/1/%D0%A5%D0%9E%D0%A0%D0%A3%D0%96%D0%90.pdf> (Дата звернення 20.02.2023).

34. Хринюк О.С., Бова В.А. Моделі розрахунку ймовірності банкрутства як метод оцінки фінансового потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 2. С. 1-6.

35. Худяков А., Васільєва Л. Етапи розвитку методики обчислення та обліку фінансового результату господарюючого суб'єкта. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/4823/1/2.pdf> (Дата звернення 26.02.2023).

36. Черножукова А.М., Лободзинська Т.П. Порівняльний аналіз автоматизованих систем бухгалтерського обліку на підприємствах України. *Ефективна економіка*. 2017. № 6. С. 1-3.

37. Шинкар Ю.Л., Коба О.В. Порівняльний аналіз загальної та спрощеної системи оподаткування: особливості застосування, проблеми та напрями їх вирішення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. №25. Ч 1. С. 116-120.

38. Briozzo A., Albanese D. Voluntary audit, investment, and financing decisions in Latin American small and medium enterprises. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*. 2020. №38. URL: <https://doi.org/10.1016/j.intaccaudtax.2020.100302> (Дата звернення 26.02.2023).

39. Klychova G., Zakirova A., Sadrieva E. Reporting in the area of sustainable development in agribusiness. *Web of Conferences*. 2019. №91. 10 p.

URL: [https://www.e3s-](https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2019/17/e3sconf_tpacee2019_06002.pdf)

[conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2019/17/e3sconf_tpacee2019_06002.pdf](https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2019/17/e3sconf_tpacee2019_06002.pdf) (Дата звернення 26.02.2023).

40. Klychova G., Zaugarova E., Zakirova A., Dyatlova A., Gimadiev I. Control and analytical aspects of the management of financial results of enterprises. INTERAGROMASH. *Web of Conferences*. 2021. №273. 25 p. URL: https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2021/49/e3sconf_interagromash2021_10039.pdf (Дата звернення 27.02.2023).

41. Sarnowski J., Sarnowski J. Wynik finansowy przedsiębiorstwa w ujęciu prawa podatkowego i bilansowego na przykładzie Spółki Z. *ROZPRAWY I DYSSERTACJE*. 2020. № 2. S. 4-8. URL: <https://isp-modzelewski.pl/wp-content/uploads/2020/03/Wynik-finansowy-przedsi%C4%99biorstwa-w-uj%C4%99ciu-prawa.pdf> (Дата звернення 26.11.2022).

42. Witczak I. Dylematy podatkowego wyniku finansowego w spółce kapitałowej. *Studia Ekonomiczne. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*. 2017. № 341. S. 365-376. URL: <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.cejsh-df274853-d735-426a-8cc3-451b050b9f96> (Дата звернення 26.11.2022).

ДОДАТКИ